

Ἄλλ' εἶναι μόνοι τώρα· τὸ ὄνειρον ἐξηφάνισε τοὺς πρὶν ὀγληρούς συνορταστάς, χάριν τῶν ὁποίων ἐδανείζοντο τὰς λέξεις τινῶν ἀπὸ τῶν λεξικῶν τῆς κοινοτοπίας καὶ τῆς πεζότητος.

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΧΗΡΙΣ
"ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΣΤΟΑΣ"

Ἦσαν τώρα μόνοι καὶ ἐλεύθεροι νὰ ἀμιλήσουν.

Ἰσπᾶνω εἰς τὸ κλειδοκυμβάλον τὰ ἀνθοδοχεῖα εἶχαν στρέψη ἄλλοῦ τὴν προσοχὴν των καὶ ἡ λατάνια συνωμιλεῖ σοβαρῶς μετὸν φίλον, χωρὶς νὰ προσέχη εἰς τοὺς δύο ἐρωτευμένους.

Ἐὰ κόκκαλα τοῦ κλειδοκυμβάλου ἐκοιμῶντο ὑπνον βαθύτατον καὶ μίαν στιγμὴν ἐσθέθησαν οἱ λαμπτήρες τοῦ φωτός καὶ ἡ μικρὰ μυροδόλος αἰθούσα ἐβυβίσθη εἰς ἀπόλυτον σκότος.

Καὶ ὅμως τὸν ἐβλεπεν ἐκεῖ πάντοτε εἰς τοὺς πόδας τῆς γονατιστῶν τὸν νέον καὶ ἤκουε τὴν λαλίαν του τὴν ἁρμονικὴν εἰσχωρούσαν ἕως τὰ βάθη τῆς καρδίας τῆς.

Μία φλόξ μυστηριώδης ἐφωτίζε τὸ πρόσωπόν του—ἡ φλόξ μιᾶς πυρπολουμένης καρδίας—καὶ οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ του ἐσελάγιζαν ὡς δύο γλυκαῖς καὶ εὐκρινεῖς ἥλιοι.

Ἰκεῖνος τότε τὴν ἤρπασε καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὸ εὐρὺ παράθυρον τὸ βλέπον πρὸς τὸν κήπον. Ἀνέσταν μαζί τὰ βάρεια παραπετάσματα καὶ τότε ἐφθασε μέχρις αὐτῶν ἡ μεθυστικὴ ἀπόπνευσις τῆς βρεγμένης γῆς καὶ τὸ ἄρωμα τοῦ δειλινοῦ καὶ βανίλλιας.

Ἐβλεπεν ὅτι ἦτο ἀδύνατον πλέον ν' ἀντισταθῇ.

Καὶ ὅταν ἐκεῖνος ἐπλησίασε δειλῶς τὰ φλέγοντα χεῖλη του, εὗρε ἄροσπρον τὸ στόμα τῆς κόρης ἢ ὅποια ἐγκαταλείφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του.

*

Αὐτὰ ὀνειρεύεται ἡ κόρη.

Καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τῆς εὐτυχούς στιγμῆς ἀντανάκλαται εἰς τὸ ἥρεμον πρόσωπόν τῆς καὶ τὰ χεῖλη τῆς διαστελλεῖ γλυκύτατον μαιδιάμα ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν νέον τῆς ἐσπερίδος καὶ τοῦ ὀνείρου.

Καὶ οἱ κῆκοι κρυφομιλοῦν μεταξύ των παρακολουθοῦντες μετὰ τὰ μάτια τῆς μικρᾶς των ψυχῆς τὸ ὄνειρον τῆς κόρης, καὶ σκύβουν τὸ κεφάλι των ὡς διὰ νὰ ἴδουν τοὺς δύο νέους εἰς τὸ μέγα παράθυρον τῆς αἰθούσης, καὶ τὸ ἡλιοτρόπιον, τὸ ἐρω-

τεύμενον μετὸν Ἀπόλλωνα, ἀκούει κατάπληκτον τὴν φλογερὰν διήγησιν.

Ἡ ἀναπνοὴ τῆς κόρης, ἡ μυρωμένη ἀναπνοὴ ἢ ὅποια μαζί μετὸν ὄσμην τοῦ μενεξῆ ἐγέννα εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τ' ἄρώματα, γίνεται τώρα βαρυτέρα καὶ πίπτει ἀδρανῆς ἐξαφνα ἢ χεῖρ ἢ ὅποια ὑπεστήριξε τὴν κεφαλὴν.

Καὶ ἡ κόρη ἐξακολουθεῖ τὴν θελητικὴν συνέχειαν τοῦ ὀνείρου.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΟΝΕΙΡΟΝ

ΣΙΑΝΩ εἰς τὴν κλίνην τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγωνίας ἐξαπλώνει τὸ ἀθρόν σῶμα ἢ κόρη.

Ἡ κόρη τῆς, ἡ λυμένη κόρη τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς θλίψεως, λειποτακτεῖ ἀπὸ τὴν ὠραίαν κεφαλὴν καὶ καταρρέει ὡς δύο μεγάλα μαῦρα δάκρυα ἀπὸ τὸ προσκέφαλον τὸ κατάφορτον μετὰ τὰ τρίχαττα τῆς Παιλάσης.

Εἰς τὰ μάτια εἰς τὰ ὅποια ἀκόμη πρὸ ὀλίγου ἐζωγραρίζετο ὁ πόθος τοῦ ἀγνώστου καὶ τοῦ πρωτοφανοῦς, ἀντικατοπτρίζεται τώρα ὁ σπαραγμὸς τοῦ θανάτου τῶν ἐλπίδων καὶ τῆς ἀπωλείας τῶν γοητειῶν.

Ἰσχνάνθησαν αἱ γραμμαὶ αἱ καμπύλαι καὶ ἡ δρόσος τὴν ὅποιαν ἐπόθει νὰ ροφήσῃ πρὸ ὀλίγου ἀκόμη καιροῦ ὁ ἐραστής, ἐξηντλήθη εἰς τὴν πάλην τῶν ὀνείρων καὶ τῆς πραγματικότητος.

Ἀπὸ τὰ τεχνικὰ φατνώματα, οἱ χίλιοι ὀφθαλμοὶ οἱ ὅποιοι ἠγρύπνουν πρὶν ὡς δράκοντες ἐπὶ τῆς νεάνιδος, κλαίουσιν τώρα τὴν ἀπολεσθεῖσαν εὐτυχίαν.

Ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι, ἐντὸς πολυτίμου δοχείου, κρυφομιλεῖ τὸ ῥόδον καὶ ὁ μενεξῆς καὶ ἐκφράζουν τοὺς φόβους των διὰ τὸ δυστυχισμένον θῦμα τῆς ἀγάπης. Καὶ κλίνει ὁ μενεξῆς συμπαθῆς πρὸς τὸ ὠραῖον μέτωπον καὶ ἀποστέλλει πρὸς αὐτὸ τὸ ὠραιότερον τοῦ ἄρωμα καὶ προσπαθεῖ νὰ ζωογονήσῃ τὴν ἀτμοσφαῖραν τὸ ῥόδον μετὰ τὸ μῦρόν του.

Ἦν νὰ κρυφολέγῃ ἄρά γε ὁ μενεξῆς πρὸς τὸ ῥόδον, μέσα εἰς τὸ πολύ-

τιμον δοχείον και ποία θλίψις να κατέρχεται εις την ευώδη ψυχὴν τῆς μυωσοτιδος ἢ ὅποια σιωπηλὴ ἀκούει τὰ ἄλλα ἄνθη;

Ἐἴθε παρὰ τὸ τελευταῖον ὄνειρον τῆς κόρης, τ' ὄνειρον τὸ γεμάτον ἀπὸ τὴν πικρίαν τῶν ἐλπίδων ποῦ διεψεύσθησαν και τὴν ἀπογοήτευσιν τῆς σκληρᾶς πραγματικότητος, τ' ὄνειρον τὸ ὅποιον δὲν εἶναι πλέον ἢ ἀπάτη τοῦ ὑποθετικοῦ και φανταστικοῦ κόσμου, ἀλλ' ἢ ἀλήθεια τῆς μαύρης και ἀθλιας ζωῆς;

*

Ἡ κόρη ὄνειρεύεται!

Τὰ μάτια τὰ βεβαρυμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα κλείονται πλέον και ἔργεται ὁ ὕπνος να πνιχέσῃ τὴν βαλσαμωτικὴν του θεραπείαν.

Εἰς τὰ χέρια της κρατεῖ ἀκόμη τὴν μαργαρίταν τὴν ὅποιαν ἠρώτησεν ἂν θὰ ἔλθῃ ὁ νέος. Ἡ μαργαρίτα ἀπὴντησε.

Δὲν θὰ ἔλθῃ.

Δὲν τὴν ἐλυπήθη κἄν τὸ ἄνθος. Ἄπυνον, ἄπαθὲς εἰς τὸ ἀτύχημά της, ἠρέσθη να τῆς εἶπῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἄδιάφορον ἂν ἢ ἀλήθεια αὐτὴ θὰ τὴν ἐρόνησε.

Δὲν θὰ ἔλθῃ λοιπὸν πλέον. Τὸ ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς. Καὶ ἡ ψυχὴ του ἐδέχθη μίαν τοιαύτην ἀπόφασιν;

Φεῦ! Τὴν ἐδέχθη.

Ὁ κόρος παρευσκέυασε τὸ ἔδαφος. Δὲν εἶχε πλέον θεληγῆτρον δι' αὐτὸν ἐκεῖνος ὁ ἔρωσ και ἔβλεπεν ἢ κόρη ἐτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καθίστατο ψυχρότερος ἐκεῖνος ὁ ὅποιος, πρὸ ὀλίγων ἀκόμη μηνῶν ἐφλέγετο δι' αὐτήν.

Και τὸν ἐπερίμενε και τώρα ἀκόμη ματαίως, ὅπως τὸν ἐπερίμενε και χθὲς. Τὸ μετονύκτιον ὅμως ἐσήμανε και οὔτε χθὲς οὔτε κἄν ἀπόψε τὸν εἶδε να εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τὸ ὅποιον ὡς πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ἔλεγε παράδεισόν του.

Και αἱ ὥραι παρήλθον ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην, βραδεῖται, ἀνάληγτοι, ἀπαθείς. Τὸ ὡρολόγιόν της ἐσήμαινε, τώρα τὰς ὥρας αὐτὰς αἱ ὅποια ἐσημείωναν τὸν θάνατον μιᾶς εὐτυχίας, μετὰ τὸν ἴδιον ἀδιάφορον τόνον μετὰ τὸν ὅποιον ἐσημείωνε πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐβδομάδων τὴν εὐτυχίαν αὐτήν. Τὰ βλέμματα τῆς κόρης ἐστρέφοντο ἐκπληκτικὰ ἀπὸ τὸ ὡρολόγιον πρὸς τὴν θύραν. Ἄλλ' ἐκεῖνη ἔμενε κλειστὴ εἰς τὴν εὐτυχίαν της και ἐκεῖνο προὔχῳρει βραδέως ὡς δῆμιος, αὐστηρὸν ὡς ὄργανον ἀνωτέρων ἀποφάσεων.

Ἐπὶ τέλους μία ἀμφίβολος, μία δειλὴ λάμψις εἶχεν ἀρχίσῃ να εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον. Ἦτο ἢ πρώτη λάμψις τῆς αὐγῆς, ἢ ὅποια ἤρχετο να φωτίσῃ ὅλον τὸν κόσμον. Μόνον τὰ βάλθη τῆς ψυχῆς τῆς δυστυχῆς ἐκεῖνης δὲν ἤρχετο να φωτίσῃ ἢ ἀνάληγτος και ἀδυσώπητος ἐκεῖνη αὐγὴ.

Και τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἑκατομμύρια ὀφθαλμῶν ἀναίγονται εἰς τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς και εἰς τὸν πόθον τῆς ὑπάρξεως, ἢ κόρη ἐκλείσει τοὺς ἰδικούς της ὀφθαλμούς τοὺς βεβαρυμένους ἀπὸ τὰ δάκρυα.

※ TO TEAEYTAION ONEIPON ※

*

Και όνειρεύεται!

Έμπρός εις τὰ μάτια τῆς ψυχῆς της περνᾷ όλόκληρος ἐκεῖνος ὁ βίος ὁ τρίμηνος τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς γοητείας καὶ τῶν ὑποσχέσεων.

Ἐπαναβλέπει τώρα τὴν γωνίαν τοῦ κλειδοκυμβάλου ὅπου οἱ δύο των μακρὰν τῶν ἄλλων ἐπισκεπτῶν ἀντήλασσαν τοὺς ἔρκους τῆς αἰωνίας πίστεως.

Βλέπει πάλιν τ' ἀνθὴ τὰ ὅποια ὡς νὰ τὴν κατεσκόπευσαν ζηλοτύπως καὶ τὰ κόκαλα τοῦ κλειδοκυμβάλου ἅτινα ἤκουον κρυφὰ ὡς νὰ ἤθελον νὰ δανεισθοῦν ἀγνώστους ἀρμονίας ἀπὸ τὴν γλώσσαν τοῦ ἔρωτος.

Νὰ καὶ τὸ μεγάλο παράθυρον τὸ βλέπον πρὸς τὸν κῆπον ὅπου κρυφὰ, κρυφὰ, χωρὶς κανεὶς νὰ τοὺς ἐνοήσῃ ἀντήλλαξαν τὸν πρῶτον ἀπασμόν, ἐνῶ δῆθεν παρετήρουν τὰ πρῶτα τριαντάφυλλα τοῦ ἦνοιγαν εἰς τὴν θερμὴν πνοὴν τοῦ Ἀπριλίου.

Εἰς μίαν στιγμὴν ὄνειρου, ἀπὸ ἐκεῖνας εἰς τὰς ὁποίας συγχέονται αἱ ἀποστάσεις καὶ τὰ διαστήματα, παρήλασσαν όλόκληρος ἡ τρίμηνος γοητεία, αἱ ἡμέραι τῆς βέμβης καὶ τῆς προσδοκίας καὶ αἱ ἐσπεραὶ τῆς τρυφερᾶς συνδιαλέξεως καὶ τῆς ἀνταμειβῆς τῶν ἔρκων.

Παρήλασσαν τώρα ἔμπρός εἰς τὰ δακρυσιμένα μάτια της, ὅλα ἐκεῖνα αἱ τρυφεραὶ σκιναὶ αἱ ὅποια ὑπεδούλωσαν κατ' όλόκληριαν τὴν νεανικὴν καὶ ἀμάθητον καρδίαν της.

Ἐνόμισεν ὅτι ἀκούει ἀκόμη διὰ μυριστὴν φορὰν τὴν φωνὴν τοῦ τὴν μαγικὴν ψάλλουσαν τὸν ἀθάνατον ὕμνον πρὸς τὸν αἰώνιον ἔρωτα, ἐνόμισεν ὅτι τὸν βλέπει ἀκόμη γονυπετὴ πρὸ τῶν ποδῶν της, ἐρχόμενον ν' ἀντλήσῃ ἐλπίδα ἀπὸ τὰ φλογοβόλα μάτια της καὶ δρόσον ἀπὸ τὰ ὕγρα της χεῖλη.

Τὸν ἠσθάνθη πλησίον της, ἀσθμαίνοντα ἀπὸ τὴν συγκράτησιν τῶν παλμῶν τῆς καρδίας του καὶ ῥιγοῦντα ἀπὸ τὴν συγκίνησιν ὅτι ἔβλεπε τὴν χεῖρά της μέσα εἰς τὴν ἰδικὴν του.

Τὸν ἀντελαμβάνετο ἐναλλάξ θερμὸν καὶ παγερόν, παλαίοντα μεταξὺ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ κρύψῃ ἀπὸ ὅλους τὸν ἔρωτά του καὶ τὸν πόθον τοῦ νὰ διαῤῥήξῃ πλέον—ὅπως τῆς ἔλεγε—τὸ προσαιπίειν καὶ νὰ εἶπῃ εἰς ὅλους ὅτι τὴν λατρεύει.

Καὶ ἀπέσυρε τὰς χεῖράς της διὰ νὰ μὴ τῆς μεταδοθῇ τὸ ῥίγος του καὶ προδοθῶσιν, καὶ ἔτεινε τὰ χεῖλη της διὰ νὰ δροσίσῃ τὰ ξηρὰ καὶ φλέγοντα χεῖλη του ὅπισθεν ἀπὸ τὰ βαρῆα παραπετάσματα τοῦ μεγάλου παραθύρου τοῦ κήπου.

*

Καὶ όνειρεύεται ἀκόμη.

Τώρα δμως τὸν βλέπει ἐντελῶς μεταβεβλημένον.

Δὲν εἶναι πλέον ὁ ἀνθρώπος ὁ ὁποῖος τὴν ἠγάπα, ὁ ἀνθρώπος ὁ ὁποῖος τὴν ἐφίλησεν εἰς τὸ παράθυρον τοῦ κήπου καὶ εἰσῆλθεν ἐνα βράδυ εἰς τὸ δωμάτιόν της ὅπου τὴν ἀπεκοίμησε μὲ ὡραία λόγια ἔρωτες.

Εἶναι τώρα ἀδιάφορος καὶ ψυχρὸς καὶ ἔρχεται νὰ τῆς ἀναγγεῖλῃ ὅτι δὲν θὰ τὸν ἴδῃ πλέον. Καὶ λαμβάνει τὸν ἀγριὸν τόνον τοῦ κεραυνοῦ καὶ αἱ φράσεις του εἶναι ἀγριαὶ καὶ ὀρμητικαὶ ὡς αἱ βίται μυκωμένης καταγίδος.

— Δὲν πρέπει ν' ἀγαπώμεθα πλέον, τῆς λέγει. Αἰσθάνομαι ὅτι ἦλθεν ἡδὴ ὁ καιρὸς νὰ τελειώσῃ καὶ τὸ εἰδύλλιον αὐτὸ ὅπως τελειώνουν ὅλα τὰ εἰδύλλια τῶν ἐρωτευμένων. Σὲ ἠγάπησα καὶ σοῦ προσέφερα ἀρκετὸν καιρὸν τὴν ζωὴν μου. Τώρα δὲν ἔχω πλέον τίποτε ἄλλο νὰ σοῦ προσφέρω καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ζῶ μὲ τὴν ἐλεημοσύνην τῆς ἀγάπης σου. Δὲν μὲ φωτίζουν πλέον εἰς τὸν δρόμον μου ὀφθαλμοὶ τοὺς ὁποῖους ἔπαυσα νὰ θαυμάζω καὶ ἀσφυκτικῶς εἰς τὴν στενὴν ἀτμοσφαῖραν τὴν ὁποίαν ἐπλάσαμεν γύρω· τὰ χεῖλη σου δὲν ἔχουν πλέον δρόσον νὰ πάρω καὶ πλησίον σου αἰσθάνομαι ταχύτερον μαραινόμενὴν τὴν φλόγα τῆς καρδίας μου. Οἱ πόνοι τῆς ψυχῆς μου καὶ τῆς καρδίας μου ὁ κάματος δὲν ἀποκοιμίζεται πλέον μὲ τοὺς λόγους σου καὶ ἡ ἀρμονία των ἐξησθένησε τόσο ὥστε δὲν ἔμπορεῖ πλέον νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ στήθους μου. Ἄς λησμονήσωμεν ὅτι ἠγαπήθημεν. Ὑπῆρξε καὶ αὐτὸ ἐν ὡραῖον διάλειμμα εἰς τὴν ζωὴν μας ἀλλ' ὅλα τὰ διαλείμματα ἔχουν τέλος καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐπιταχύνωμεν διότι ἐπέρχεται τὸ τέλος τοῦ πεζότατον καὶ οἰκτρότατον. Σὲ ἠγάπησα πολὺ καὶ ἠθέλησα νὰ δημιουργήσω γύρω σου μίαν ἀτμοσφαῖραν λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως. Φαίνεται ὅτι ἐζήτησα νὰ κάμω κάτι ἀδύνατον καὶ παραιτοῦμαι. Καὶ σὺ μὲ ἠγάπησες πολὺ. Ἀλλὰ τώρα ὅλα αὐτὰ ἀνήκουν εἰς τὸ παρελθόν, τὸ ὁποῖον πρέπει ν' ἀποχαιρετήσωμεν.

Προσπάθησεν ἡ κόρη νὰ τὸν μεταπέισῃ.

Ἠθέλησε νὰ ἐκλιπαρήσῃ τὴν ἀγάπην του δι' εὐσπλαγχνίαν, δι' οἶκτον. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἦτον ἀμετάπειστος καὶ ἀπῆλθεν.

Καὶ ἡ κόρη ἐξύπνησε. *

Ἡ ἀναπνοὴ της ἦτο δύσκολος τώρα. Ἡ ἀνθὴ ἅτινα εἶχε κλείσῃ εἰς τὸ δωμάτιον, εἶχον πληρώσῃ τὴν ἀτμοσφαῖραν φονικῶν ἀρωμάτων.

Ἡ κόρη ἐμειδίασεν.

Ἐλαβεν ἀκόμη μίαν μαργαρίταν εἰς τὴν χεῖρα της διὰ νὰ τὴν ἐρωτήσῃ ἂν θὰ ἔλθῃ ἀλλ' ἀμέσως τὴν ἀφῆκε.

— Διατὶ νὰ σ' ἐρωτήσω πτωχὸν μου ἄνθος, εἶπε. Μήπως δὲν ἤξεύρω ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ;

Καὶ παρετήρησε τ' ἀνθὴ τοῦ δοχείου. Ὁ μενεξὲς καὶ ἡ βανίλλια

εβρίγουν τώρα. Είχον έννοήση, ότι συνήχθησαν εκεί διά νά φονεύσουν τήν κόρην και πιεράνουν τήν αναπνοήν των. Άλλ' ήδη ή άτμοσφαίρα είχε πληρωθῆ και ο τελευταίος ύπνος, ο ύπνος τής ασφυξίας, κατήρχετο τώρα βαρύν προς τά βλέφαρα τής κόρης, φέρων μαζί του τό βάλαμον τής άνυπαρξίας και τό φάρμακον τής λήθης.

Και ή κόρη έκλεισε τούς οφθαλμούς ψιθυρίζουσα.

— Αυτό ήτο τό τελευταίον μου όνειρον!

(11000)

O PIP

Όταν γαμπρός θενά γενής
Κι' έμέ νοφούλα θά με ντύσουν.
Και με στεφάνι λεμονιάς
Τό μέτωπό μου θά στολίσουν.

Τήν ώρα ώρα και τούς δυό,
Με δάκρυα θέ νά μες φιλούνε,
Ήραγοδία χέρου και ζωής
Στά σπητικά μας θ' άντηγαύνε.

Άγνές λαμπάδες και τούς δυό,
Τήν ώρα αύτή θά μες φωτίζουν,
Λιθάκι κι' άνθη εύωδιάς,
Όλόγυρά μας θά σκορπίζουν.

Όταν γαμπρός θενά γενής
Κι' έγώ νοφούλα στολισμένη
Μ' άσπρα φορέματα κι' άνθους
Χλωμή θά κοίτωμαι σθυσμένη.

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

ΣΑΝ τόν Ίνδo Ιραγγιόνα κοιματιάζεται
Μπροστά σ' Ήσείνα — τό θεό της — ή καρδιά μου.
Κ' ή μαρμαρένιη ή ζωή Σου, άδιάφορη,
Βλέπει τούς πόνους και τά δάκρυά μου.

Άντι τής τόσας τής λατρείας μου πληγές
Με μιá Σου λέξι εύσπλαγγνη, γλυκειά, νά κλείσης.
Φαρμάκι προσπαθείς με τή ματιά, σκληρή,
Άλόμα κι' άλλη φλόγα μέσα μου νά χύσης.

(ΕΣ Άνευθόταν Σολλόης * Μαριττοπούδ.)

ΜΑΡΙΚΑ Κ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

ΑΙ ΔΙΑ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΙ

ΥΧΝΟΤΑΤΑ άκούομεν, ότι επιτελούνται διά θαυμάτων ίάσεις, περί ών πολύς λόγος και θόρυβος γίνεται έν τῆ κοινότη και τῶ τύπῳ.

Πολλά γεγονότα, άτινα δύναται τις ν' άρυσθῆ έξ αρχαίων συγγραμμάτων πείθουσι, ότι από καταβολῆς κόσμου έγινόντο κατά ποικίλους τρόπους αυτόματα ίάσεις διά τής πίστεως, διά τής δυνάμεως, ήν έχει τό πνεύμα επί του σώματος και διά τής φαντασίας, ήτις ούχι μόνον νόσους, ως κατωτέρω θά ιδώμεν, δύναται νά δημιουργήσῃ, αλλά και νά θεραπεύσῃ ταιούτας.

Έκ τών άνευρεθεισών έν Έπιδαύρῳ επιγραφών συνάγεται, ότι κατά τούς παλαιωτάτους χρόνους μέχρι του Ίπποκράτους, αί πλείστοι τών επιτελουμένων έν τοίς διαφόροις Άσκληπείοις ίάσεων ήσαν θαύματα όμοια προς τά συμβαίνοντά σήμερον έν τοίς χριστιανικοίς ναοίς.

Ο κ. Καββαδίας διά τών από του 1886 δημοσιεύσεων αύτου και του ισχάτως δημοσιευθέντος έργου του «Τό Ίερόν του Άσκληπιού έν Έπιδαύρῳ και ή θεραπεία τών άσθενών», και οι άσχοληθέντες περί τήν ιστορίαν τής Ιατρικής παρά τοίς αρχαίοις Έλλησιν, απέδειξαν διά τών άνευρεθεισών επιγραφών, ότι ή θεραπεία τών άσθενών έν τοίς Άσκληπείοις έγινετο δι' έγκοιμήσεως.

Οι εις τά Άσκληπεία προσερχόμενοι άσθενείς, αφού έτέλουν ιεροτελεστίας τινάς, κατεκλίνοντο έν τῶ έγκοιμητηρίῳ του ναού, Άβατον καλούμενον, ένθα ούτοι έκλεπον όνειρον, δι' ού ό Θεός ύπεδήλου αύτοίς κατά τινά τρόπον θά θεραπευθώσιν.

Τά κατά τόν τρόπον τούτον επιτελεσθέντα ίάματα είναι φαίνεται

Σ. Δ. Π. Σ. Η τοσούτον έκλεκτή, τό πρώτον νύν εις τόν παρόντα τόμον, συνεργασία του Ύποδιευθυντού του Δρομοκαίτειου κ. Μ. Γιαννίρη πεποιθήμεν, ότι οά έκτιμηθῆ πολύτιμος υπό τών άνάγνωστών τής «Ποικίλης Στοάς». Έν τῶ παρ' ήμίν λαμπρῶ τούτῳ καθιδρύματι ο άριστος ήμίν φίλος αποτελεί τήν αληθεστέραν έγγύσιον, καθόσον ο κ. Γιαννίρης, πεπρωκισμένος διά ζηλευτής κρίσεως και μορφώσεως, διά τών άχρι τούδε ώραίων εργασιών του καταδηλοι ούχι μόνον φωτεινόν επιστημονικόν πνεύμα, αλλά και καρδίαν όντως ύπερ τής Έπιστήμης διαθερισον, πράγμα δυστυχώς όλίγον σπάνιον τῶ δευτέρου δι' τούς νεωτέρους μας επιστήμονας.

πολλά, αλλά και όλα τ' αναγραφέντα εις τὰς στήλας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτελεσθῶσαν. Ἡμεῖς ὁ ἀναδημοσιεύσωμεν τινὰ ἐκ τοῦ ἀξιολόγου βιβλίου τοῦ κ. Καββαδία, ἐξ ὧν ἕνια ἢ ἐπιστήμη δύναται νὰ παραδεχθῆ ὡς δυνάμενα νὰ ἐπιτευχθῶσιν.

(Πίναξ 22—38)

«Ἀνὴρ τις, οὗτινος οἱ δάκτυλοι τῆς χειρός, πλὴν ἑνός, ἦσαν παράλυτοι, προσῆλθεν εἰς τὸν Θεὸν πρὸς θεραπείαν του. Παρατηρῶν δὲ τοὺς ἐν τῷ Ἱερῷ πίνακος (τ' ἀναθήματα τῶν θεραπευθέντων ἀσθενῶν) ἐδυσπίσται ὡς πρὸς τὰς γενομένας θεραπείας καὶ ἐγλεύαζε τὰς ἐπὶ τῶν πινάκων ἐπιγραφάς. Ἐνῶ δ' ἐκοιμάτο ἐντὸς τοῦ Ἀθάτου εἶδε τὴν ἐξῆς ὄπτασιν. Ἐμφάνη αὐτῷ ὅτι ἑπαίξεν ἀστραγάλους πλῆθειν τοῦ ναοῦ καί, ἐνῶ ἔμελλε νὰ ῥίψῃ τὸν ἀστράγαλον, ἐμφανισθεὶς αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἤρμησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἐθέτεινε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ· ἀπομακρυνθέντος δὲ τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀσθενὴς ἔκαμψε τὴν χεῖρα καὶ οὕτω συνέστειλεν, ἀκολούθως δὲ διέστειλεν ἐλευθερίας πάντας τοὺς δακτύλους. Τότε ὁ Θεὸς ἠρώτησεν αὐτόν, ἂν ἴα δὲ δυσπιστῆ τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν ἐπὶ τῶν πινάκων ἐπιγραφῶν. «Ὅχι ἀπεκρίθη οὗτος· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶπεν αὐτῷ. Ἐπειδὴ πρότερον δὲν ἐπίστευες εἰς θεραπείας, αἵτινες δὲν ἦσαν ἀπίστευτα πρόφρατα, τοῦ λοιποῦ τ' ἕνομά σου ἔστω ἀπίστος». Ἀφοῦ δ' ἔγεινεν ἡμέρα, ἐξῆλθεν ὁ ἀσθενὴς ἐκ τοῦ Ἀθάτου ὑγιής».

(Πίναξ 38—41)

«Γυνὴ τις ἐξ Ἀθηνῶν ὀνομαζομένη Ἀμβροσία, ἦτις ἦτο τυφλὴ τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν, προσῆλθεν εἰς τὸν Θεὸν πρὸς θεραπείαν αὐτῆς. Περιερχομένη δὲ τὴν ἐν τῷ Ἱερῷ, περιέπαιξέ τινα τῶν ἱαμάτων φρονούσα ὅτι ἀπίθανον καὶ ἀδύνατον εἶναι χωλοὶ καὶ τυφλοὶ νὰ θεραπεύωνται μόνον δι' ὄνειρον. Ἐνῶ δ' ἐκοιμάτο ἐντὸς τοῦ Ἀθάτου εἶδε τὴν ἐξῆς ὄπτασιν: Ἐνόμισεν ὅτι ἐμφανισθεὶς ὁ Θεὸς εἶπεν αὐτῇ ὅτι ἴα τὴν θεραπεύσῃ, ἀλλ' ὅτι πρὸς ἀμοιβὴν αὐτοῦ ἦτον ἀνάγκη ν' ἀφιερῶσιν αὐτῇ εἰς τὸ Ἱερὸν γοῖρον ἄργυρον, ὡς μνημεῖον τῆς ἀνοσησίας αὐτῆς, ἄφ' οὗ δ' εἶπε ταῦτα σχίσας τὸν βολβὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἔχυσεν ἐντὸς αὐτοῦ φάρμακόν τι. Ἄμα ἐξημέρωσεν, ἐξῆλθεν αὐτῇ ἐκ τοῦ Ἀθάτου ὑγιής».

(Πίναξ 41—48)

«Παῖς τις βωβὸς ἦλθεν εἰς τὸ Ἱερὸν, ἵνα παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν πρὸς ἀποκτῆσιν τῆς φωνῆς του. Ἀφ' οὗ ἐξετέλεσε προκαταρκτικὰς τινὰς θυσίας καὶ ἱεροτελεστίας, ὁ ἐν τῷ ναῷ ὑπηρετῶν πυροφόρος ἀποταυθεὶς εἰς τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς ἠρώτησεν αὐτόν «ὑπόσχου νὰ πληρώσῃς τὰ ἱατρὰ ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, ἂν θεραπεύῃ ὁ υἱός σου;» «ὑπόσχομαι», ἀπήντησεν ὁ παῖς αἰφνιδίως. Ὁ πατὴρ δ' αὐτοῦ ἐξεπλάγη ἐπὶ τούτῳ καὶ εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν του νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν λέξιν, οὗτος δ' ἐπανελάβην αὐτὴν καὶ οὕτως ἔγινεν ὑγιής».

(Πίναξ 107—110)

«Ἐρμῶδικόν τινα ἐκ Λαμψάκου, παράλυτον τὸ σῶμα, ἐγκοιμηθέντα ἐν τῷ Ἀθάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Θεὸς καὶ διέταξεν, ἄφ' οὗ ἐξέλιθῃ ἐκ τοῦ Ἀθάτου νὰ κομίσῃ εἰς τὸ Ἱερὸν λίθον τινὰ ὅσον ἡδύνατο μέγαν. Οὗτος δ' ἐκόμισε τὸν λίθον, ὅστις κεῖται πρὸ τοῦ Ἀθάτου».

(Πίναξ 111—112)

«Νικάνωρ τις χωλός. Ἐνῶ οὗτος ἐκάθητο ἐν τῷ Ἱερῷ, παῖς τις ἤρπασεν αὐτοῦ τὴν ράβδον καὶ ἔφραγεν. Ὁ Νικάνωρ ὁμοῦς ἐγερθεὶς κατεδίωκεν αὐτόν καὶ οὕτως ἔγινεν ὑγιής».

(Πίναξ 120—122)

«Τυφλὸς τις ἐξ Ἀλικῆς, ὀνομαζόμενος Ἀλκῆτης, εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον. Ἐφάνη αὐτῷ ὅτι προσελθὼν ὁ Θεὸς ἤνοιξε διὰ τῶν δακτύλων αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ εἶδεν οὗτος πρῶτον τὰ ἐν τῷ Ἱερῷ δένδρα. Ἀφ' οὗ δ' ἔγεινεν ἡμέρα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ Ἀθάτου ὑγιής».

*

Πολλά ἄλλα ἱάματα, ἐν ἐλευθέρῳ παραφράσει δημοσιευθέντα, ἡδυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν, ἀλλ' ἀρκετὰ εἶναι τ' ἀνωτέρω, ὅπως πείσωσι τὸν ἀναγνώστην ὅτι ἐν τοῖς Ἀσκληπείοις ἐγίνοντο ἰάσεις αὐτομάτως ὑστερικῶν καὶ νευροπαθῶν ἀτόμων διὰ τῆς εἰς τὸ θεῖον πίστεως, δι' ὑποβολῆς ὡς λέγομεν σήμερον ἀνευ θεραπευτικοῦ τινος μέσου, ἀλλὰ μόνον δι' ὀνειρων.

Ὁ ἀναγινώσκων αὐτὰ λέγει ὁ κ. Καββαδίας, νομίζει ἀληθῶς, ὅτι ἀναγινώσκει τὰ ἐν Συναξαρίοις θαύματα τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ πείθεται ὅτι καὶ ἡ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θρησκεία εἶχε τοὺς θαυματουργοὺς αὐτῆς Ἁγίους καὶ τὰ Μοναστήριά της.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ λαὸς μεγάλην εἶχε πίστιν πρὸς τὰς γινόμενας ἐν τοῖς Ἀσκληπείοις ἰάσεις. Αἱ εἰκόνες μὲθ' ὧν ἡ φαντασία τοῦ λαοῦ περιέβαλε τὰ γεγονότα καὶ ἡμαγαλοποιεῖ αὐτὰ καθίστα τὸ πνεῦμα τῶν ὑστερικῶν καὶ νευροπαθῶν λίαν κατάλληλον πρὸς ὑποβολήν. Οἱ Ἀσκληπιάδαι, ὡς ἀληθεῖς σημερινοὶ ὑπνωτισταί, διέτασσαν καὶ ἔκαμνον τοὺς ἀσθενεῖς διὰ καταλλήλου καὶ ψυχολογικῆς ἀγωγῆς νὰ πιστεύωσι καὶ νὰ προσδοκῶσι τὴν ταχείαν αὐτῶν θεραπείαν. Ἡ προδιάθεσις τῶν ἀσθενῶν, ἡ ἐπισημότης τοῦ Ἀσκληπείου καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον πίστις καὶ πεποιθήσις ἦσαν συνθήκαι εὐνοϊκαὶ διὰ τοιαῦτα ἀποτελέσματα.

Κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους, ἐπειδὴ ἡ πρὸς τὸ θεῖον πίστις ἠλαττώθη, πολὺ σπανιωτέρας φαίνεται νὰ ἦναι αἱ διὰ θαυμάτων ἰάσεις.

Τοὺς θαυματουργοὺς Ἀσκληπιάδας διεδέχθησαν οἱ ἅγιοι τῆς νέας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θρησκείας. Πάντες γνωρίζομεν τὰ ἐν τῷ Ἱερῷ Εὐαγγελίῳ ἀναφερόμενα ἱάματα διὰ θαυμάτων. Καὶ κατὰ τὸν Μεσαίωνα καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας ἀπειράριθμοι εἶναι αἱ διὰ τῆς πίστεως θεραπείαι. Κατὰ τὰς παρελθούσας ἑκατονταετηρίδας καθ' ἃς ἐβασίλευεν ἐτι ἡ ἀμάθεια ἀνεπτύχθησαν ὑπὸ τῆς φαντασίας τοῦ ὄχλου αἱ περίφημοι καὶ ὀδυνηραὶ ἐπιδημιαὶ τῶν σπασμωδικῶν καὶ δαιμονοπλήκτων. Οἱ καλλιτέχναι, παραστάντες μάρτυρες τῶν ἀνιερῶν ἐκείνων σκηνῶν τῆς δαιμονοπαθείας, ἐξιστόρησαν αὐτὰς δι' εἰκόνων ἐν αἷς ἀνευρίσκονται τ' ἀκριβῆ χαρακτηριστικὰ τῆς παθολογικῆς ἐκείνης καταστάσεως τ.ε. τοῦ ὑστερισμοῦ καθὼς καὶ τὸν τρόπον τῆς ἰάσεως.

Ἡ ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Βιέννης εὑρισκομένη εἰκὼν τοῦ Rubens, ἣτις εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον τελείων καὶ ἐκφραστικῶν, καὶ ἣτις παριστᾷ τὸν Ἅγιον Ἰγνάτιον θεραπεύοντα τοὺς δαιμονοπαθεῖς, εἶναι παράδειγμα ἀξιολογόν. Ἡ σκηνὴ εἶναι μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀξία τοῦ μαγικοῦ ζωγραφικοῦ καλῶμου τοῦ Rubens.

Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος παρίσταται ἐνδεδυμένος διὰ πλουσίων ἀμφίων

και περικυκλούμενος υπό πομπώδους επιδείξεως· ὄρθιος ὦν στρέφεται πρὸς τοὺς περισταμένους διὰ στάσεως μεγαλοπρεποῦς ἔχων τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τ' ἄνω, τὴν δεξιὰν χεῖρα ὑψωμένην και τὴν ἀριστερὰν ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀπέναντι αὐτοῦ εἰσὶ δύο πυκνὰ συμπλέγματα ἀνθρώπων, ἐξ ὧν οἱ πρὸς τ' ἀριστερὰ εἰσὶν οἱ δαιμονόπληκτοι. Ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ἀριστεροῦ συμπλέγματος παρίσταται νέα τις γυνὴ κρατουμένη ὑπὸ τριῶν προσώπων. Ἡ γυνὴ εἶναι ἀνεστραμμένη πρὸς τὰ ὀπίσω και παρέχει πάντα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μεγάλης προσβολῆς τῆς ὑστερο-ἐπιληψίας, τὰ ὅποια ὁ Rubens ἐξωγράφησε μετὰ τελειότητος.

Κατὰ διαφόρους ἐποχὰς και εἰς διαφόρους χῶρας ἐδημιουργήθησαν, ὡς σήμερον, ὑπὸ τοῦ λαοῦ διάφορα προσκυνήματα. Ἐνταῦθα ὁ ἀναφέρωμεν μόνον τὸ περίφημον ἐν Παρισίσις προσκυνήμα κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα τοῦ διακόνου Ράρις, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ὁποίου οἱ παντὸς εἶδους ἀσθενεῖς προσέφευγον και ἐπὶ τοῦ ὁποίου πολλὰ ἐγένοντο διὰ θαυμάτων ἰάματα.

Αἱ παρατιθέμεναι εἰκόνες παριστώσιν ἀσθενεῖς ὑστερικῆς θεραπευθείσας διὰ τοῦ διακόνου Ράρις.

Ἐν τῇ πρώτῃ εἰκόνι παρίσταται ἡ δεσποινὶς Βουιερροῖ ἡλικίας 28 ἐτῶν, ἣτις ὑπὸ πολλῶν νοσημάτων ἐταλαιπωρήθη κατὰ τὴν νεαρὰν αὐτῆς ἡλικίαν.

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1731 θελήσασα νὰ ἰδῆσῃ τὴν κλίνην αὐτῆς διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, ἀνεστράφη και παρέλυσε ὁ πούς αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ πούς οὗτος ἔμεινε διαρκῶς ἐν σύσπασι και πολλοὺς πόνους δριμύεις ἠσθάνετο ἡ ἀσθενὴς κατὰ τὸ μέλος τοῦτο. Πρὸς τοῦτους ἔπαθε και τύφλωσιν ὑστερικὴν. Κατόπιν ἐννεαήμερον πρὸς τὸν Θεὸν και τὸν Ἅγιον Ράρις δεήσασα, ἡ μὲν τύφλωσις παρήλθεν ἀφηνιδίως, ἡ ἀγκύλωσις ὅμως τοῦ ποδός διτηροῦτο. Τὴν 14 Ἀπριλίου τοῦ 1732 διελύθη και ἡ σύσπασις τοῦ ποδός κατὰ τὴν διάρκειαν ὑστερικῆς τινοῦ προσβολῆς και ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ράρις.

Εἰς τὴν ἑτέραν εἰκόνα παρίσταται ἡ δεσποινὶς Thibaut ἡλικίας 65 ἐτῶν, ἣτις ἀπὸ 5 ἐτῶν ἔπασγεν ἐξ οἰδήματος τῶν ἄκρων και τῆς κοιλίας. Προσέτι εἶχεν ἀπὸ τριετίας δεξιὰν ἡμιπληγίαν. Ἡ πάσχουσα εἶχεν ἐπὶ τῶν δακτύλων αὐτῆς ἕλκη πολλὰ και βαθεῖας πληγὰς καθὼς και ἐν ὅλῳ τῷ σώματι αὐτῆς. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ εὑρισκομένη, μετεφέρθη τὴν 19^{ην} Ἰουνίου τοῦ 1731 ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ διακόνου Ράρις. Ἐντὸς ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας, ὁ ἐν τῇ κοιλίᾳ ὄγκος και τὸ οἰδήμα τῶν ἄνω και κάτω ἄκρων και τῶν ποδῶν διελύθη ὑπὸ τὰ βλέμματα ὄλων τῶν περισταμένων. Συγχρόνως διελύθη και ἡ παράλυσις τῆς χειρὸς και κάτω ἄκρου, διότι ἡ πάσχουσα οὐχὶ μόνον κινεῖ τὴν χεῖρα και τὰ κάτω ἄκρα ἐλευθέρως, ἀλλὰ ἐγείρεται, περιπατεῖ και ἀνέρχεται και κλιμακῶς τινα δύσκολον τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Δέκα ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἡ δεσποινὶς Thibaut ἀπολαύει υγείας τελείας και καλλιτέρας ἰσως τῆς πρὸ τῆς ἀσθενείας αὐτῆς.

Κατὰ τὸν λήγοντα ἤδη αἰῶνα ἐδημοσιεύθησαν ἱκαναὶ περιπτώσεις ὑστερικῶν ἐκδηλώσεων ἰαθειῶν αὐτομάτως ἐντὸς ναῶν ἢ δι' ἐξορκισμῶν και ἄλλων μέσων.

Και παρ' ἡμῖν θόρυβος και πολὺς λόγος γίνεται κατὰ διαφόρους ἐποχὰς περὶ θαυμάτων ἐπιτελουμένων ἐν διαφόροις ναοῖς και πανηγύρεσι,

(Σόσπασις ὑστερικὴ τοῦ ποδός)

πολλοὶ δὲ τῶν εὐμενῶν ἡμῶν ἀναγνωπτῶν θὰ παρέστησαν μάρτυρες τῶν διὰ τῆς πίστεως θαυμάτων. Πρόσφατα εἶναι τὰ ἐπιτελεσθέντα κατὰ τὴν περυσινὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως και ἐν τῇ παρά τῷ Δαφνίῳ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας. Ἐντεῦθεν περιττὸν καθίσταται, ὅπως ἀναγράψωμεν περιπτώσεις τοιαύτας, ἵν' ἀποδείξωμεν, ὅτι εἶναι γεγονότα πραγματικά.

Είναι αληθές, ότι η εὐπιστία τοῦ λαοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἀμαθῶν ἐμεγαλοποίησε πάντοτε τὰ γεγονότα τὰ ὅποια καὶ ἐχαρακτήρισεν ὡς ὑπερφυσικά, οὐδεὶς ὅμως δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι αἱ διὰ τῆς πίστεως γινόμεναι ἰάσεις καὶ γνωσταὶ εἰς τὸ κόσμον ὑπὸ τ' ὄνομα θαύματα, δὲν

(Τροφικαὶ διαταραχαὶ μετὰ δεξιᾶς ὑστερικής ἡμιπληγίας:
Οἴδημα, πολλαπλαῖ ἐξελιώσεις)

εἶναι γεγονός παρατηρηθὲν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ κοινὸν εἰς πάντα τὰ θρησκείματα καὶ ἑποχάς.

Ἡ ἐπιστήμη μελετήσασα καὶ ἀναλύσασα τὰ τοιαῦτα γεγονότα, ἀπέδειξεν οὐχὶ μόνον ὅτι εἶναι φαινόμενα φυσικά, ἀλλὰ καὶ ὥρισε ποῖαι τῶν παθήσεων δύναται νὰ λαθῶσι διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως. Ἐξετάσωμεν

ἐν ὀλίγοις τὰς διαφορὰς καὶ κυριωτέρας παθολογικὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἐξασκουμένη πρὸς τὸν Θεὸν πίστις δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν ασθενῶν.

Ἡ ἐπιστήμη σήμερον κέκτηται διδόμενα ἱκανῶς πολυάρθμα καὶ ἀρκούντως ἀκριβῆ ἐπὶ τῆς φυσιολογικῆς παθολογίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐπὶ τοῦ μηχανισμοῦ, καθ' ὃν ἐπιδράσῃ παθολογικὰ τινὰ στοιχεῖα. Εἶναι βέβαιον ὅτι πολλὰ θετικὰ διδόμενα ἐλλείπουσιν, ἀλλὰ δι' ὑποθέσεων δύναται ν' ἀνευρεθῇ ἡ ἀλήθεια. Γνωστὸν εἶναι σήμερον, ὅτι αἱ παθήσεις τοῦ ἐγκεφάλου προέρχονται, ἄλλοτε μὲν ἕνεκεν πρωτοπαθοῦς βλάβης τοῦ κυττάρου, ἄλλοτε δ' εἶναι ἀποτέλεσμα διαθέσεως ἐλαττωματικῆς τῆς λειτουργίας τοῦ νευρικοῦ κυττάρου. Εἰς τὴν τελευταίαν κατηγορίαν ὑπάγονται αἱ πλείσται τῶν φρενοπαθειῶν καὶ αἱ νευρώσεις. Ἀποδείξεις τούτου εἶναι, ὅτι εἰς τὴν γένεσιν τῶν φρενοπαθειῶν τὸ σπουδαιότερον μέρος ἔχει ἡ νευρικὴ κληρονομικότης. Ὅταν μεταβιβάζεται ἐκ τῶν ἐκτινόντων εἰς τοὺς κατιόντας ἡ ἀτέλεια αὕτη, τὸ νευρικὸν κύτταρον καθίσταται στοιχεῖον ἀκατάλληλον πρὸς κανονικὴν λειτουργίαν. Ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἐκδηλοῦται ὑπὸ ὀρισμένων διαταραχῶν, ὅπως χαρακτηρισθῇ ἐν τῇ παθολογίᾳ ὑπ' ὄνομά τι, ἐκδηλοῦται ὅμως ὑπὸ εὐρεθιστικότητος τινος τοῦ ἀτόμου, ὑπὸ τάσεων πρὸς ἐκκεντρικὰς καὶ ἐλαττωματικὰς κλίσεις ἢ τούναντίον ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀναπτύξεως ἐγκεφαλικῶν τινῶν λειτουργιῶν.

Παράδοξον φαίνεται ἀληθῶς ἡ ἀτέλης αὕτη κατάστασις νὰ ἐκδηλοῦται διὰ τῆς υπερβαλοῦσης ἀναπτύξεως λειτουργιῶν τινῶν τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἀλλὰ μὴ δὲν ἀποδεικνύηται στενοτάτη ἡ συγγένεια τῆς μεγαλοφυίας καὶ νευροπαθείας; Συχνότατα οἱ μεγαλοφυεῖς γεννῶσιν ὑστερικούς φρενοπαθεῖς κτλ., ἀλλὰ περὶ τούτου ὁ λόγος εἰς τὸ ἕτερον ἡμῶν ἀρθροῖδιον.

Τὰ τοιαῦτα ἐλαττωματικὰ ἄτομα δύναται νὰ ἐκδηλώσωσι διαφορὰς διαταραχάς, πρὸς ὀργανικὰς διαταραχὰς ὁμοιοζύσας, ἕνεκεν διαφορῶν αἰτίων, κυρίως ὅμως ἕνεκεν συγκινήσεων καὶ στενοχωριῶν, ἀλλὰ πολλάκις ἐκκρήνυνται ἐπ' αὐτῶν ἐκδηλώσεις κατὰ τρόπον ἀπροσδόκητον, ἀνευ γεγονότος ἢ ἄλλης τινὸς ἀφορμῆς, ἥτις νὰ δικαιολογῇ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς νόσου.

Τὴν κατάστασιν ταύτην ἐκπροσωπεῖ κυρίως ἡ μεγάλη νευρώσις, ὁ ὑστερισμὸς, τοῦ ὁποίου θεμελιῶδες στοιχεῖον εἶναι ἡ διάρρηξις τῆς ἐγκεφαλικῆς ἰσορροπίας. Εἰς τοὺς ἀνωμάλους τούτους ἐγκεφάλους τῶν ὑστερικῶν πολλάκις ἐπίσχονται χῶραι τινες, ψυχικὰ τινὰ κέντρα, ἅτινα εἶναι ἐπιφορτισμένα νὰ διευθύνωσι καὶ νὰ κανονίζωσι τὰς ἐντυπώσεις καὶ διαφορὰς ἐκδηλώσεις. Ὡς ἐκ τοῦ λόγου τούτου οἱ ὑστερικοὶ προσβάλλονται πολλάκις ἀπὸ παραλύσεις, συσπάσεις, τύφλωσιν, ἀφωνίαν κτλ. ἀνευ ὀργανικῆς τινὸς βλάβης. Ἐπομένως αἱ διαταραχαὶ αὗται εἶναι καθαρῶς ψυχικαί.

Οἱ πάσχοντες ὑστερικὴν τύφλωσιν, βλέπουσιν, ὅπως ὅλα τὰ ὄγιά ἄτομα, διὰ τοῦ ἀμφιβληττροειδοῦς αὐτῶν χιτῶνος τ' ἀντικείμενα, ἀλλὰ δὲν βλέπουσι διὰ τοῦ ἐγκεφάλου αὐτῶν. Ὁ ἀμφιβληττροειδῆς χιτῶν δέχεται τὰς ἐντυπώσεις, ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν κέντρον τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἐγκεφάλου δὲν ἀντιλαμβάνεται αὐτάς, διότι ἡ λειτουργία τοῦ κέντρου τού-

του επισχέθη. Ἐπίσης δὲν δύναται νὰ κινήσῃ τὸ ἐν μέλος αὐτοῦ ἢ τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ σώματος, διότι τὸ κέντρον τῆς ψυχικῆς πρωτοπικότητος προσεβλήθη οὐχὶ ὅπως ὀργανικῶς, ἀλλὰ ψυχικῶς, ἥτοι ὁ ὑστερικὸς φαντάζεται, ὅτι ἀπώλεσε τὴν λειτουργίαν τῶν κινήσεων.

Ἄλλοτε ὁ ὑστερικὸς δὲν δύναται νὰ ὁμιλήσῃ· ἀντιλαμβάνεται τῶν λέξεων, ἀλλ' ἡ λειτουργία, ὅπως ποιήσῃ τὰς εἰδικὰς κινήσεις διὰ τὴν ἀρθρωσιν τοῦ λόγου ἐλλείπει, διότι ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτοῦ ἀπώλεσε τὴν μνήμην τῶν κινήσεων τοῦ λόγου. Τοιοῦτος εἶναι ὁ μηχανισμὸς τῶν λειτουργικῶν διαταραχῶν παρὰ τοῖς ὑστερικοῖς.

Οἱ ὑστερικοὶ παρουσιάζουσι πλῆθος ἄλλων διαταραχῶν, νευραλγίας, υπεραισθησίας καὶ ὄγκους διαφόρους ἔνεκεν μυϊκῶν συστολῶν, οἵτινες δύνανται ν' ἀπατήσωσι τὸν μὴ πεπειραμένον ἰατρὸν. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται καὶ ἡ διάλυσις καὶ θεραπεία ὄγκων τινῶν ἐσωτερικῶν ἐκληφθέντων ὡς καρκινώματα κτλ., οἵτινες ἐλάθησαν ταχέως καὶ θυμασίως διὰ τῶν φυλακτηρίων, τῶν βασκανιῶν ἢ ὁμοιοπαθητικῶν φαρμάκων.

Αἱ διάφοροι αὗται ἐκδηλώσεις τῆς ὑστερίας ἀφοῦ ἐπιμείνωσιν ἐπὶ μῆνας ἢ καὶ ἔτη, δύνανται νὰ ἐξαφανισθῶσιν αὐτομάτως καὶ αἰφνιδίως. Τοῦτο ἰδίως παρατηρεῖται κατόπιν συγκινήσεως ἢ ὅταν ἡ φαντασία πλήσσει ὑπὸ αἰφνιδίας τινὸς ἐντυπώσεως.

Τὰ τοιαῦτα ἄτομα τ.ε. τὰ ὑστερικά καὶ νευρασθενικά, εἶναι κατ' ἐξοχὴν εὐπίστα. Τῆς εὐπιστίας ταύτης δύναται νὰ ἐπωφεληθῇ ὁ ἰατρός, ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν ἰασιν τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ κλινικὴ ἀπέδειξεν ὅτι, διὰ νὰ θεραπευθῇ εἰς ὑστερικὸς, δεόν νὰ πεισθῇ πρὸ παντὸς περὶ τοῦ ἰασιμίου τοῦ νοσήματος αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν θεραπευτικῶν μέσων, ἃν θὰ ποιήσωμεν χρῆσιν. Ὅταν ἐπιτύχῃ τοῦτο ὁ ἰατρός, δύναται δι' ἀπλοῦ μόνον ὕδατος νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἀσθενῆ αὐτοῦ.

Ὁ ὑστερικὸς οὐχὶ μόνον γνωρίζει ὅτι πάσχει, ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν ἰασιν αὐτοῦ. Ἀκούει, ὅτι ὁ Α ἢ Β ἄγιος ἢ ἁγία ἐθεράπευσε τὸν ἀσθενῆ Α. ἐρωτᾷ τοὺς φίλους αὐτοῦ λεπτομερῶς περὶ τῶν θαυμάτων. Ὁ ἀσθενὴς πανταχόθεν λαμβάνει πληροφορίας ἐνθαύρυντικὰς καὶ υπερβολικὰς, καθ' ὅσον ὁ λαὸς ἀρέσκειται νὰ μεγαλοποιῇ τὰ γεγονότα. Ἡ θεραπεία παρὰ τῷ ἀβρώπιῳ τούτῳ ἀρχεται ἤδη, διότι ἰδέα ἔμμονος κατέχει τὴν διάνοιαν αὐτοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ προσκύνημα. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, ἐννοεῖται, ὅτι ὁ ἀσθενὴς εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὑπνωτισίμος. Ἐὰν δ' οὗτος ἔχῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι θὰ θεραπευθῇ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου ἢ Ἁγίας, μεταβαίνων εἰς τὸ προσκύνημα, ἡ ἰασίς ἐπιτελεῖται ἀνευ θεραπευτικοῦ τινος μέσου καὶ τὸ θαῦμα εἶναι γεγονός τετελεσμένον.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ μηχανισμὸς τῶν διὰ τῆς πίστεως γινομένων ἰάσεων, ἀλλ' ἐννοεῖται ἐξ ὧν ἤδη εἶπομεν, ὅτι ἐπὶ τῶν ὑστερικῶν ἐκδηλώσεων κυρίως ἐπιτυγχάνονται αἱ ἀποτελεσματικαὶ ἰάσεις. Εἰς τὰς ὀργανικὰς παθήσεις αὐτόματος ἰασίς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ μόνον διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως. Αἱ ἀναφερόμεναι ὡς τοιαῦται, εἶναι πάντοτε φύσεως ὑστερικῆς.

Δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι μεγίστην ἐπήρειαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς γενικῆς

καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς ἢ ἐλπίς πρὸς τὸν Θεόν. Ἀλλὰ μὴ ἡ ὑποβολὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιβρέσῃ τὰς ὀργανικὰς λειτουργίας; Πᾶσαι αἱ λειτουργίαι τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν εἶναι στενῶς συνδεδεμέναι μετὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ μεγάλως δύναται νὰ ἐπιβρέσῃ αὐτὰς ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν ταῖς ὀργανικαῖς λοιπὸν παθήσεσιν ἐπιβοηθητικῶς δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ ἐνίοτε ἢ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις, ἐνῶ εἰς τὰς ψυχικὰς νόσους, κυρίως εἰς τὰς ὑστερικὰς ἐκδηλώσεις, ἀρκεῖ αὐτὴ καὶ μόνη ἢ πίστις, ἐπενεργούσα ὡς ὑποβολὴ ἐν ἐργηγόρσει, νὰ θεραπεύσῃ αὐτὰς.

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΙΑΝΝΗΡΗΣ

Ἴατρος, Ἰσοδιευθυντὴς Ἀρμονιαίου

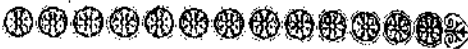
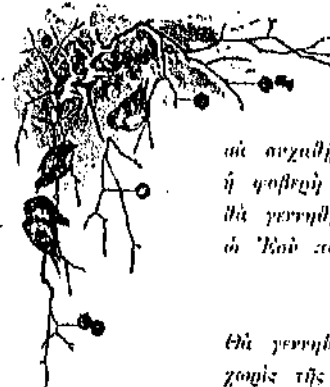
ὍΤΑΝ ἡ γῆ, γεμάτη καταθρόνια
σὲ ἀπλάγῃ τῆς τοῦ Ἀντιχριστοῦ ρειώσῃ
ἢ σὺλληρῃ σκληρὰ νὰ τὴ δαγκώσῃ,
τὰ φοβερὰ ὅταν κοιτῶντων χρόνια,

Ποῦ κάμποι καὶ βουνὰ σ' αἶμα θὰ πλέμωσιν
κ' οἱ θάλασσαι βαθεῖα θὰ κοκκινήσωσιν,
οἱ μάννες τὰ παιδιὰ νὰ λησιμονήσωσιν
κ' οἱ ζωντανὸι τὰ μνήματα ζηλέσωσιν

Ἡ φοβερὴ ὅταν σιμῶσ' ἡμέρα,
καὶ ἡ σάλπιγγα φρεχτὰ θενὰ βροντήσῃ
τοὺς πεθαμμένους πάλι νὰ ξυπνήσῃ
— Σηκώτε κ' εἶναι Παρουσία Λευτέρα! »

Ξεσηθωμένους ὅταν πλημμυρίσωσιν
τὰ τρίστρατα τῆ νύχτα οἱ παρθένοι
ἀπ' ἄγνωστες μητέρας μαύρας γένους
τὰ δνεῖρα τῆς παρθενίας σὰ σβύσωσιν

Ὅταν πάρῃ ὁ παπῆς γὰ προσκεφάλι
τὸ Ἐδαγγέλιον τῆρι μεθυσμένῳ,
Ὅταν πῆ, Χριστέ μου, νὰσ' ἀφορεσμένος
σὲ μοιχαλίδος γέροντας ἀγκάλι.

αἰεὶ συζητῆ τῶν ἀνθρώπων ἢ γέρας,
ἢ φοβερὴν ὅταν αἰεὶ ἡμέρα,
θὰ γεννηθῆς, φωνή, σὺν κενεῖσιν,
ὡς ἔοικε τοῦ ἔμπερου ἢ ἀγαθήσῃ!

*

θὰ γεννηθῆς κ' ἔοικε καθὼς αἰ ἄλλοι,
χωρὶς τῆς μένους τὸ φίλι τὰ νοσήσῃς,
παντέρρημη, φωνή, θὰ μεγαλώσῃς
σὴν πέτρα τὸ χυροσέωντο κεφάλι.

Τὸν Σατανᾶ τρυγῶν σου τὸ βράχι
νόστι καὶ μέγα θαύμα ἀπλοῦν
μὰ ἐπιθετὸ τὸ τραγοῦδι ἀνοικμένῳ
οἷο γόνατι σου θὰ φωνάξῃς — ὄχι!

Καὶ τότε ἡ ἀγνώστη φωνή σου
σὺν κενεῖσιν θὰ πετιῆς χροῖσι,
σὺν ἀρασιμῆσιν θὰ ζῶν αἰώνῳ,
μαντεῖοντος γλῶσσά τῆ γεννησὶ σου.

Καὶ τότε, καθὼς σ' ἔγωγε ποιῶ
κ' οἱ θεοὶ μὲν θέλω θὰ δεχθῶμε γέρας
καὶ μέσ' αὐτῶν ἔγωγε κόσμος, σὺν θὰ σφῆσαι
ψηλὸ θανά μου χροῖσι μαντεῖον.

Τρυγῆ θὰ μοῦ σφοδρῶς ἐκτελέσῃ,
βοῦν γλῶσσῆσιν ἀγῶνι, σὺν τὰ γέρας
ὁ κολασμένος κ' ἔρωτος τὰ πένη
ἀγῶνι, τρυγῆ, ἀπλοῦν ἐδολογία.

Γιατὶ μὲ τὴν ἀγάπῃ τὴν αἰσθητὴ μου
καινούριος θὰ τολῶς ψαλμοῦντες,
καὶ μέσ' αὐτῶν νεοῦσιν, αὐτῶν ἀδελφῶν,
τὰ σέφῃσιν θὰ βύλλομε τοῦ γέρας!

Καὶ θάρσῃ ὁ ἀδόρητος Νημφίος,
κ' ἡ νύμφη ἐὰν θὲν γάσῃ ἢ πιστὴ μου,
ἢ μὲν, ἢ μύθη, σὺν ἡ τρυγῆ φωνή μου
προφήτερε κ' ἀγάπησιν αἰώνιος!

(Ἀθηναί, Μάιος 1909)

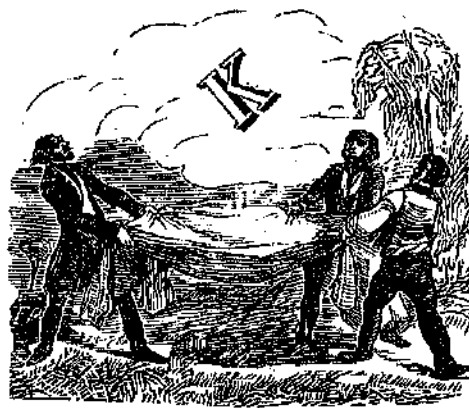
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΤΟΑ

Ο ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΩΝ ΚΑΡΔΙΩΝ

*****

ΑΜΜΙΑ φράσις, ὅσον ποιητικὴ καὶ ἀν ἦναι, καμμία περιγραφή, ὅσον παραστατικὴ καὶ ἀν ἦναι, δὲν ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ τὸν φλογερὸν ἔρωτα τὸν ὅποιον ἠσθάνετο ὁ Ἰούλιος Μενδόζα, ἀπλοῦς ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τὴν Ματθιλδὴν τὴν κόρην τοῦ συνταγματάρχου Κορώνα.

Ἦσαν καὶ οἱ δύο κάτοικοι εἰς τὸ αὐτὸ σπήτι. Ὁ

συνταγματάρχης κατώκει εἰς τὸ πλούσιον πρῶτον πάτωμα, ὁ ὑπάλληλος εἰς ἓνα καμαράκι τῆς σοφίτας, τὸ ὅποιον ὑπενοικίαζε μίαν χήρα πρὸς εἴκοσι φράγκα τὸν μῆνα μαζί μὲ τὴν περιποίησιν.

Ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ τοῦ δειλὸν βλέμμα τοῦ νέου ἔπρεσεν εἰς τὸ ὄρατον καὶ εὐγενὲς προσωπακί τῆς Ματθιλδῆς, ἡ καρδία τοῦ πτωχοῦ ὑπαλλήλου, ἐπέταξεν ὀλόκληρος πρὸς ἐκείνην. Αὐτὴ ἦτο πλέον ἢ γυναῖκα τῶν ὀνείρων του, αὐτὴν ἔβλεπε καὶ ὅταν ἔξυπνος ἐργάζετο εἰς τὸ γραφεῖον του καὶ ὅταν ἐκοιμάτο εἰς τὸ πτωχὸν καμαράκι τῆς σοφίτας. Καὶ μήπως εἶχε κανέν δείγμα ὅτι ἀντηγαπᾶτο; Κανέν. Δύω τρία γραμματάκια τὰ ὅποια ἀπετόλμησε νὰ στείλῃ εἰς τὴν δέσποιναν τῆς καρδίας του, ἐκείνη τὰ ἀπέρριψε περιφρονητικῶς καὶ οὔτε μίαν ἀπάντησιν κατεδέχθη νὰ δώσῃ.

Ἐνα βράδῳ ἡ ἀπελπισία τοῦ ἐρωτευμένου ἐφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον. Ἀνῆρχετο τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας ὅτε συνήντησε τὸν συνταγματάρχην μεταβακίνοντα μὲ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὸ θέατρον. Ἐνόμισεν ὁ πτωχὸς νέος ὅτι ἦτο κατάλληλος ἢ εὐκαιρία νὰ σφίξῃ τὴν χεῖρα τῆς κόρης καὶ νὰ τῆς ψιθυρίσῃ δύο γλυκὰ λογάκια. Ἐκείνη ὁμοῦς ἀπέσπυρεν ὑπερηφάνως τὸ χεῖρι της καὶ μόλις ἐψιθύρισεν ἐν «καλῇ νύκτῃ» εἰς τὸν Μενδόζα.

— Δὲν μ' ἀγαπᾷ —, ἐκραύγασεν ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν καμαροῦλάν του

ὁ Ἰούλιος. Οὐτε νὰ μὲ χαιρετήσῃ δὲν θέλει. "Α! Ἄν εἶχα χρῆματὰ βεβαίως δὲν θὰ μοῦ ἐφέρετο ἔτσι... "Αχ! Γιατί νὰ μὴν εἶμαστε ἀκόμη εἰς ἐκεῖνα τὰ χρόνια εἰς τὰ ὁποῖα ἤμποροῦσε κανεὶς νὰ φωνάξῃ τὸν Διάβολον εἰς βοήθειάν του καὶ νὰ τοῦ πωλήσῃ τὴν ψυχὴν του! . . . "Αχ, ἀληθινὰ γιατί νὰ μὴν ἔρχεται καὶ τώρα ὁ Σατανᾶς;

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ κώδων τῆς εἰσόδου ἤχησε καὶ μετὰ τινὰ δευτερόλεπτα ἡ οἰκοδέσποινα παρουσιάσθη εἰσάγουσα κύριον καμφοτάτα ἐνδεδυμένον.

— Ὁ κύριος αὐτὸς θέλει νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ, εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα καὶ ἀπεμακρύνθη.

Ὁ Μενδόζα εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀγνωστοῦ ἐκείνου ἠσθάνθη κάποιαν ἀνησυχίαν τὴν ὅποιαν ὅμως ταχέως κατέστειλε. Ὁ ἐπισκέπτης ἐν τῷ μεταξύ τὸν παρετήρει ἀετινῶς, μειδιῶν παράδοξον μειδιάμα.

— Πρὸς ποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ; Ἠρώτησεν ὁ Μενδόζα.

— Πρὸς τὸν Σατανᾶν, εἶπεν ὁ ἀγνωστος.

Ὁ Μενδόζα ἔκαμε κίνημα διὰ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν θύραν καὶ νὰ καλέσῃ εἰς βοήθειαν. Ὁ ξένος ὅμως τὸν ἤρπασεν ἀπὸ τὸν βραχίονα καὶ τὸν υπαχρέωσε νὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν του.

— Μὲ ἐπροσκαλέσατε, κύριε Μενδόζα, εἶπε. Μ' ἐκαλέσατε μὲ πολὺν πόθον καὶ ἐγὼ πάντοτε σπεύδω ὅπου μὲ καλοῦν. Εἰς τὴν αἴτησιν παντὸς ἀνθρώπου παρουσιάζομαι καὶ προσπαθῶ νὰ τὸν βοηθήσω. Πιστεύσατέ με κύριε Μενδόζα, τὸ ἐμπόριον τῶν ψυχῶν δὲν τὸ ἀφήμα, οὔτε σκέπτομαι νὰ τὸ ἀφήσω.

Αἱ λέξεις ἐκεῖναι παρήγαγον εἰς τὸν Μενδόζα ἐντύπωσιν παράδοξον, καὶ ὑποθέτων ὅτι ἦτο θῦμα ἀστειότητος εἶπε σχεδὸν ὠργισμένος.

— Κύριε, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ εἰρωνεύεσθε διότι δὲν ἐπιτρέπω εἰρωνείας. Ἐάν δὲν ἦσθε στὸ σπῆτι μου θὰ σᾶς . . .

Μεταλλικὸς γέλως, γέλως τρομερὸς διέκοψεν ἀποτόμως τὸν Μενδόζα. Ὁ γέλως ἐκεῖνος δὲν εἶχε τίποτε τὸ ἀνθρώπινον.

— Μὴ χάνωμεν καιρὸν — εἶπεν ὁ Σατανᾶς — εἶμαι ἔτοιμος νὰ σᾶς ὑπηρετήσω. Ἀγαπᾶτε τὴν Ματθίλδην Κορώννα. Σᾶς λείπει ὅμως τὸ χρῆμα διὰ νὰ τὴν πάρετε. Προσφέρετε τὴν ψυχὴν σας διὰ τὸ χρῆμα αὐτό. Σᾶς τὸ εὐρίσκω.

Ὁ Μενδόζα δὲν ἀμφέβαλλε πλέον. Βεβαίως ὁ ξένος θὰ ἦτον ὁ Διάβολος διὰ νὰ γνωρίξῃ τὰ μυστικὰ τῆς καρδίας του.

Ὁ Σατανᾶς ὁ ὁποῖος ἀναμφιβόλως ἀνεγίνωσκεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ νέου, συνεπλήρωσε τὰς ἐξηγήσεις του.

— Ἡ Ματθίλδη θὰ γίνῃ γυναῖκα σου. Ἄλλοτε εἰς παλαιότερους χρόνους, ἔδιδα ἐν βολάντιον ἀπὸ λίρας. Τώρα τὰς λίρας τὰς κόπτει ἡ κυβέρνησις. Ὅπως δὴποτε ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν θὰ ἦσαι ἑκατομμυριούχος . . .

— Πῶς; . . .

— Εἰς τὰς 23 τρέχοντος γίνεται ἡ κλήρωσις τοῦ Ἐθνικοῦ Λαχείου. Θὰ πάρετε ἓνα λαχεῖον καὶ θὰ κερδίσητε τὸν πρῶτον ἀριθμὸν. Σᾶς τὸ ὑπόσχομαι διότι τὰ λαχεῖα εἶναι ἐφεύρεσις ἰδική μου.

— Ἀλλὰ διὰ νὰ πάρω τὸ λαχεῖον μοῦ χρειάζονται πέντε φράγκα.

— Μὴ σᾶς σκοτίζει αὐτό . . . Θὰ τὰ ζητήσητε ὡς δάνειον ἀπὸ τὸν προέξοφλητὴν ποῦ ἔχει τὸ γραφεῖον του κάτω ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον σας. Θὰ σᾶς τὰ δώσῃ διότι καὶ ἡ τοκογλυφία εἶναι ἐφεύρεσις ἰδική μου. Εἰς τὰς 24 θὰ δύνασθε νὰ ζητήσητε τὴν χεῖρα τῆς Ματθίλδης, ἡ ὅποια δὲν θὰ σᾶς τὴν ἀπορρίψῃ τότε.

Ὁ Μενδόζα ἠσθάνθη τὴν ψυχὴν του πλημμυριζομένην ἀπὸ εὐτυχίαν καὶ ὄρεξιν νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν Διάβολον. Ἦθελεν ὅμως προηγουμένως ν' ἀκούσῃ τοὺς ὅρους τῆς τοιαύτης δωρεᾶς.

Ὁ Σατανᾶς ἠγέρθη καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα του πρὸς τὸν νέον.

— Χαίρω πολὺ ὅτι σᾶς ἐγνώρισα, εἶπε. Θὰ ξαναἰδωθῶμεν. Περιμένετε ἴσως ὅτε θὰ σᾶς ζητήσω κανὲν ἔγγραφον ὁμολογίας ὅτι μοῦ ὀφείλετε τὴν ψυχὴν σας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη. Θὰ μοῦ τὴν δώσητε ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς. Χαίρετε.

— Μίαν τελευταίαν ἐρώτησιν; Εἶπεν ὁ Μενδόζα.

— Ὅριστε!

— Θὰ μοῦ ἦναι πιστὴ ἡ Ματθίλδη;

— Μέχρι τάφου, εἶπεν ὁ Σατανᾶς.

Καὶ ἀποχαιρετήσας τὸν νέον ἐξῆλθεν.

*

Πρὸ δέκα ἡδὴ ἐτῶν, ὁ ἑκατομμυριούχος Μενδόζα ἐξῆ μετὰ τὴν Ματθίλδην του, τὴν ἑραϊκὴν κόρην τοῦ συνταγματάρχου Κορώννα. Καὶ ὅμως εἰς τὰ δέκα αὐτὰ χρόνια οὔτε μίαν ἡμέραν πλήρους εὐτυχίας ἐγνώρισεν ὁ νέος.

Ὅταν ὁ Ἰούλιος, κάτοχος τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τοῦ λαχείου παρουσιάσθη εἰς τὴν οἰκογένειαν Κορώννα καὶ ἐζήτησε τὴν χεῖρα τῆς κόρης, ἡ οἰκογένεια τὸν ἐδέχθη προθύμως. Ἡ Ματθίλδη συνειδημένη νὰ ὑπακούῃ, δὲν ἀντέταξε καμμίαν ἀρνήσιν, καὶ μόνον ἀπετόλμησε νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς γονεῖς τῆς ὅτι δὲν ἠσθάνετο καμμίαν συμπάθειαν διὰ τὸν νέον. Ἐκεῖνοι ὅμως τὴν ἐβεβαίωσαν ὅτι ἡ συμπάθεια προηγουμένως εἶναι ἀνωφελὴς καὶ ὅτι πολὺ συχνὰ ὁ ἔρως ἔρχεται μετὰ τὸν γάμον.

Αἱ πρῶται ἡμέραι παρῆλθον ἐν μεγάλῃ χαρᾷ παρὰ τῆς οἰκογενείας. Ὁ Ἰούλιος ἦτο τρελλὸς ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν. Ἀπέσυρε τὸν πενθερὸν του ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ ὅλοι μαζὺ ἔζων εἰς τὸ νέον των μέγαρον.

Σιγά, σιγά ὅμως ἡ πρώτη ἐντύπωσις τοῦ αἰφνιδίου πλοῦτου ἐπέρασεν. Ἡ ζωὴ ἤρχισεν νὰ γίνῃται μονότονος καὶ ὅλοι ἐκεῖναι αἱ ἀόριστοι θλίψεις καὶ αἱ μελαγχολίαι αἱ ἀπαραίτηται καὶ ἀχώριστοι ἀπὸ πᾶσαν ψυχὴν

παρουσιάσθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀκριβῶς ὅταν τὸ χρέμα ἐνομιζέτο ἱκανὸν νὰ τὰς ἐξελείψῃ.

Ἰθιῶς ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ ἐπικρατῇ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἀπόλαυσις, ἐπικράτει ἡ ἀπαγοήτευσις ἡ ἐπακολουθοῦσα τὴν διάψευσιν τῶν ἐλπίδων, καὶ ὁ νέος εἰς τὴν ψυχὴν του δὲν εὗρισκε καμμίαν διαφορὰν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκάθητο εἰς τὴν σοφίαν τῆς χήρας.

Μία ἀπαγοήτευσις αὐξάνουσα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸν κατεῖχεν ὀλόκληρον καὶ μία ἰδέα τὸν ἐθασάνιζεν. Ἡ Ματθίλδη ἡ ἐκλεκτὴ τῆς καρδίας του, ἡ κόρη διὰ τὴν ὁποίαν ἐπέδωκε τὴν ψυχὴν του, ἦτο τὴν αὐτὴν σύζυγός του, ἰδική του. Καὶ ὅμως δὲν κατάρθωσε νὰ τὸν κάμῃ εὐτυχῆ. Δὲν ἀπήλασε τὸν ἔρωτα τὸν ὁποῖον ἐραντάζετο ὅταν τὸ πρῶτον διηθῆκε τὸ βλέμμα του ἐπάνω της.

Βεβαίως δὲν θὰ ἦσαν ἔτσι οἱ ἄλλοι γάμοι καὶ αἱ ἄλλαι γυναῖκες ποῦ ἔβλεπε καθ' ἡμέραν.

Ἡ Ματθίλδη, κόρη τελείας μορφώσεως, ἤξευρε τὰ καθήκοντά της, ἀλλ' ἡ συμπεριφορὰ της ἦτο ψυχρὰ καὶ τυπικὴ. Ἦτον ὑπόδειγμα συζύγου, ἀλλὰ συζύγου ψυχρῆς, ἂν δ' ἐπεριποιεῖτο τὸν σύζυγόν της δὲν ἐφαίνετο ὅμως νὰ τὸν συναπάθει κἄν. Κίς ὀλίγας λέξεις ἦτο σύζυγος ἐπιθυμοῦσα νὰ μὴ δίδῃ ἀφορμὴν νὰ γίνηται λόγος περὶ τῶν καθηκόντων της, τὰ ὁποῖα ὅμως κατὰ βάθος δὲν ἠγνόει, καὶ ἡ συμπεριφορὰ της πρὸς τὸν Μενδόζα δὲν ἐφαίνετο πηγάζουσα ἀπὸ τὴν καρδίαν ἀλλ' ἀπὸ τὸν νοῦν.

Ὁ Ἰούλιος ἐζήτηε ματαίως νὰ εὗρῃ τὸν λόγον αὐτῆς τῆς ψυχρότητος. Ἡ Ματθίλδη δὲν εἶδεν ἀφορμὴν κἄν νὰ τῆς ζητηθεῖν ἐξηγήσεις, καὶ αὐτὸ ἔκαμε ἀκόμη περισσότερον νὰ ὑποφέρῃ ὁ νέος.

Ἐνα πρωὶ, ὅταν ἡ Ματθίλδη ἠτοιμάσθη διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ ἐξομολογηθῇ, ὁ Ἰούλιος ἀπεφάσισε νὰ τὴν συνοδεύσῃ. Κίς τὴν μοναξίαν καὶ τὸ ἡμίφως τῆς ἐκκλησίας μία διαβολικὴ ἰδέα τοῦ ἤλλε.

— Θὰ κρυφθῶ ν' ἀκούσω τί θὰ πῇ εἰς τὸν πνευματικόν της.

Χωρὶς νὰ σκεφθῇ καλλιτέρα ἐκρύβη ὀπισθεν τῶν στύλων καὶ διηθύνθη πρὸς τὸ ἐξομολογητήριον ὅπου ἔφθασε χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ καὶ ἐποποθετήθη εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀκούῃ. Τὸ πρᾶγμα ἄλλως τε δὲν ἦτο δύσκολον, διότι ὁ ἱερεὺς ἦτο γέρον καὶ κωφὸς καὶ ἡ Ματθίλδη ἠναγκάζετο νὰ ὁμιλῇ κάπως δυνατὰ.

Ὅταν ὁ Μενδόζα ἔφθασεν ὁμιλεῖ ὁ ἱερεὺς.

— Σοῦ τὸ εἶπα πολλάκις, κόρη μου, εἶπεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει θεραπεία διὰ τὴν κατάστασίν σου. Ἐκαμες κακὰ νὰ ὑπανδρευθῆς ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον δὲν ἠγάπας. Ἦώρα ὅμως καθήκόν σου εἶναι νὰ ὑπομένῃς μ' ἐγκαρτέρησιν. Ἡ σημερινὴ σου ὑπομονὴ θὰ ἦναι ἡ θυσία τὴν ὁποίαν κάμνεις διὰ τὸ ψεῦδος τὸ ὁποῖον εἶπες εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, ὅταν σὲ ἠρώτησεν ἂν τὸν θέλῃς σύζυγον. Πρέπει νὰ μείνῃς σύζυγος πιστὴ καὶ νὰ ἦσαι ἡ εὐτυχία τοῦ συζύγου σου.

Ὁ Μενδόζα δὲν ἠθέλησε ν' ἀκούσῃ περισσότερα καὶ ἐτράπη φρενήρης πρὸς τὴν οἰκίαν του.

— Δὲν μ' ἀγάπῃ, εἶπε. Δὲν μὲ ἠγάπησε ποτέ. Ἔπρεπε νὰ μοῦ τὸ

εἶπῃ! . . . Καὶ γιαυτὴν ἐπώλησα τὴν ψυχὴν μου εἰς τὸν Διάβολον . . . Ἦτο λοιπὸν γέλασμα τοῦ Σατανᾶ . . . Ἄ! Ἔλα, ἔλα λοιπὸν νὰ ζητήσῃς τὴν ψυχὴν μου! Ἔλα νὰ τὴν ζητήσῃς! . . .

Ἀπειλῶν τὸν Διάβολον ἐνδομύχως, ἔφθασεν ὁ Μενδόζα εἰς τὴν οἰκίαν του.

Μετὰ τινα δευτερόλεπτα ὁ θυρωρὸς τοῦ ἀνήγγελλε τὴν ἐπισκεψὴν ἐνὸς κυρίου ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἀρκετὴν ἤδη ὥραν ἐπερίμεναν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ὁ Μενδόζα ἀνῆλθε δυσθύμως τὴν κλίμακα καὶ εὗρεθῃ ἀντιμέτωπος τοῦ Σατανᾶ.

— Φίλιπτε μου, εἶπεν ὁ Σατανᾶς. Δὲν μὲ καλεῖς πλέον εἰς βοήθειάν σου καὶ φοβούμενος ὅτι μ' ἐλησημόνησες ἦλθα νὰ σὲ ἴδω.

— Εἶσαι ἕνας ἄθλιος ἀπατεῶν; εἶπεν ὁ Μενδόζα, ἀποσύρων τὴν χεῖρά του.

— Σιγὰ, εἶπεν ὁ Σατανᾶς. Διατί μὲ ὑβρίζεις;

— Διότι σοῦ ἀξίζει.

— Ἄλλοτε ὅμως φίλε μου μ' ἐκάλεσες εἰς βοήθειάν σου διὰ νὰ πάρῃς τὴν Ματθίλδην.

— Μάλιστα . . .

— Καὶ σοῦ ἔδωκα ὅ,τι μοῦ ἐζήτησες.

— Τί νὰ τὴν κάμω; Ἐκραύγασεν ὁ Ἰούλιος. Τί νὰ τὴν κάμω ἀφοῦ δὲν μὲ ἀγάπῃ, ἀφοῦ δὲν μὲ ἠγάπησε ποτέ, καὶ σὺ μ' ἐγέλασες . . .

— ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ Σατανᾶς γελῶν τὸν τρομερόν του γέλωτα. Ἄλλ' ἀγαπητέ μου ὁ ἔρωσ δὲν εἶναι ἰδική μου δουλειά. εἶναι ὑπόθεσις ἱσρά. Μὲ τὰ ἑκαταμμύριά σου ἠμποροῦσες ν' ἀποκτήσῃς μίαν γυναῖκα καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα. Μὰ τὴν καρδίαν μιᾶς γυναίκος, μόνον ὁ ἔρωσ ἔμπορεύεται. Καὶ ὁ ἔρωσ εἶναι πρᾶγμα ἱερὸν . . .

Ὅταν ἡ Ματθίλδη ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, εὗρε τὸ μέγαρόν της ἀνω κάτω.

Ὁ Ἰούλιος εἶχεν εὗρεθῃ νεκρὸς εἰς τὴν αἴθουσαν, ὁ δὲ ἱατρὸς εἶχε εἶπῃ, ὅτι ἔπαθεν ἀπὸ συγκοπήν τῆς καρδίας.

* ΔΕΚΑΜΗΝΤΑΕΤΗΡΙΣ *
"ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΣΤΟΑΣ",
1901

Emile Pastore

Η Ω Ρ Α

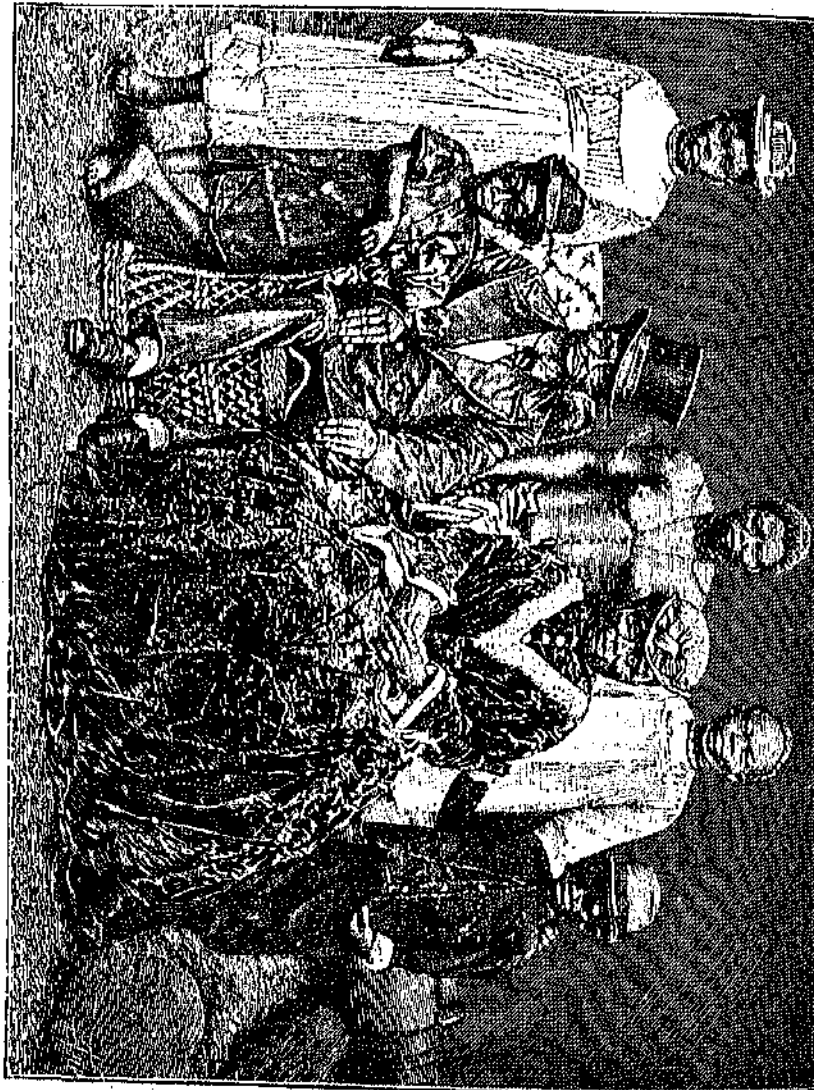
ΕΖΗΤΗΣΑ μὴ μύρισαι καὶ πῦρα τῆς 'πιδί.
 Γιατί πῶν κἀθάραι κοντά σ' ἐκείνην π' ἀγαπᾷ
 ὁ χρόνος φέρεται καὶ περὶ μὲ τὰ φτερά ἀνοιγμένα
 ἢ ἢ ὄρα φάνεται σιγῆς ἢ ἐκείνην καὶ αὐτὴ μὲναι.

Καὶ μ' ἀπερῆθ' ἡ μύρισαι: φεαγέ μου ποιητῆ,
 δὲν ἔχει δ' ἄρα σου τί ἐμοῦ, δὲν ἔχει τί ἐμαυτῆ
 ἢ ἐτόχα εἶν' ἄνευ αὐτῆς αἱ ἀνθρώποι διαβαταί,
 ἢ ἐκείνος ποῦ ἀνεμῶνται θά' ἢ καὶ πῶς κωμάται
 αὐτῶν κωμάται λησμονεῖ καὶ δὲν καταλαβαίνει
 πῶς φεῖν' ἢ ὄρα, πῶς πρῶτῶ, πῶς ὁ παῖς ἀναβαίνει.

(Μάρτος 1900)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΗΜΑΙΝΟΥΣΑ ΕΝ ΡΟΡΤΟ-ΝΟΒΟ ΤΗΣ ΔΑΧΟΜΕΗΣ (ΑΦΡΙΚΗ)

Ο ΡΩΜΑΙΟΣ ΒΛΕΠΩΝ ΤΗΝ ΙΟΥΛΙΑΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΘΥΡΟΥ

(Ἐκ τῶν τοῦ Σαιξπήρου)

ΜΠΛΑΙΖΕΙ τὰ βέλη τοῦ ἔρωτος ὡς μὴ ἔτι ὑπ' αὐτῶν
 τρωθεῖς.—Ἄλλ' ὦ αἰφνης! Ποία λάμπος ἐκ τοῦ ἀπέναντι
 παραθύρου διαχέεται; Εἶναι ἡ ἀνατολή, ἢ Ἰουλία εἶναι
 ὁ ἥλιος!—Ἀνάτειλε ὥρατε ἥλιε καὶ ἐξαφάνισον τὴν
 φθόνερῶν σελήρην, ἥτις εἶναι ἤδη ὄχρᾶ καὶ ἀσθενῆς ἐκ
 τῆς λύπης, ὅτι σὺ, ἡ κόρη αὐτῆς, εἶσαι πολλῶ ὄμοιωτέρα.
 Μὴ ἔσο πλέον ἰδική της, ἀφοῦ αὐτὴ σὲ φθονεῖ. Τὸ
 φῶς της, εἶναι ὄχρῶν καὶ ἀσθενῆς ἀπέναντι σοῦ, καὶ
 μόνον οἱ μωροὶ τ' ἀνέχονται αὐτό. Ἄς αἰσθηθῇ λοιπὸν
 —διότι ἤδη λάμπει ἡ Ἰουλία, ὁ ἔρως μου! Ὡ νὰ ἐγί-

νωσκεν ὅτι εἶναι! Ὅμιλε, καὶ ἐν τούτοις οὐδὲν λέγει. Τί σημαίνει; Ὁ ὀφθαλμὸς της
 λαλεῖ. Θὰ ἀποταυθῶ πρὸς αὐτόν.—Εἰμαι προσητής — δὲν ὀμιλεῖ πρὸς ἐμὲ. Δύο ἐκ
 τῶν λαμπροτέρων ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, συγκοινωνοῦντες μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν της,
 καθικετεύουσιν αὐτούς, ὅπως λάμψωσιν ἀν' αὐτῶν εἰς τὰς σφαιράς των, ἕως ὅτου
 οὗτοι ἐπιστρέψωσιν. Ἐὰν οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, οἱ δὲ ἀστέρες ἐπὶ
 τοῦ προσώπου της, ἢ λαμπρότης τῶν σφαιρῶν της, ἤθελεν ἀμαυρῶσαι αὐτούς, ὡς
 τὸ λυκαυγὲς τὴν λυχνίαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ της εἰς τὸν οὐρανόν, ἤθελον τοσοῦτον φωτει-
 νῶς ἀκτινοβολεῖ ἀνὰ μέσον τῶν αἰθερίων σφαιρῶν, ὥστε, τὰ πτηνὰ θὰ ἐκτελάδουν
 νομίζοντα ὅτι δὲν εἶναι νύξ. Ἴδὲ πῶς κλίνει τὴν παρειάν αὐτῆς ἐπὶ τῆς χειρὸς της!
 Ὡ νὰ ἤμην χειρόκτιον τῆς χειρὸς ταύτης, ὅπως φραύσω τὴν παρειάν της! Ὅμιλε
 —Ὡ ἀμύλησον πάλη, ὄρατε ἄγγελε! Διότι εἶσαι τοσοῦτον ἀκτινοβόλος τὴν νύκτα
 ταύτην ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς μου, ὡς ὁ πτερωτὸς τοῦ οὐρανοῦ ἄγγελος, πρὸς ἐν
 ἀνεύλξουσι διὰ τῶν ἐστραμμένων λευκῶν αὐτῶν ὀφθαλμῶν, θνήσκοντες, ὑπτιοί, ἐπι-
 καθήμενοι ἐπὶ βραδυπόρων νεφελῶν, καὶ φερόμενοι ἐπὶ πτερόγων ἀνέμων....

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Ἡ Ἀστρονομία ΜΕΛΤΟΜΕΝΗ....

(1) Έτος τὸ ὁποῖον ἔκλειτε τὸν λήξαντα αἰῶνα ἐσημείωσε μίαν μεγάλην καὶ ἀνυπολόγητον ἀπώλειαν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἴθνος. (1) μεγαλοπρεπέστερος τῶν προικοδοτῶν τῆς Πατρίδος ἡμῶν, ὁ γενναϊότερος τῆς μεγάλης ἐκείνης κλεισίδος τῶν Στουρναρῶν καὶ Τσατσοαίων καὶ Ζωσιμαδῶν, ὁ ποικιλοτρόπως καὶ πολυειδῶς ἐνθαρρύνων ἕ,τι ἄξιον ἐνθαρρύνσεως καὶ ἐγχαράξας τὸ ὄνομά του διὰ γραμμῶν ἀδαμαντίνων εἰς τὴν καρδίαν παντὸς Ἑλλήνου, ὁ ἀποδείξας πόσῃ ποίησιν ἔκλειεν εἰς τὴν ψυχὴν του διὰ τοῦ μεγάλου του ὀνείρου τῆς ἀνασκευῆς τοῦ *Μαραθῆναϊκοῦ* Σταδίου, ὁ

εὐτυχῆσαι ἢ ἀκούσῃ τὸ ὄνομά του αἰνούμενον ἀπὸ πάσης γωνίας Ἑλληνικῆς γῆς, ὁ *Γεώργιος Ἀβέρωφ* ἀπέθνησκε, συμπληρῶν ἐνδοξὸν βίον ἀλλὰ καὶ ἀπορφανίζων διὰ τοῦ θανάτου του μίαν μεγάλην ἀλλὰ καὶ ἀτυγῆ πατρίδα.

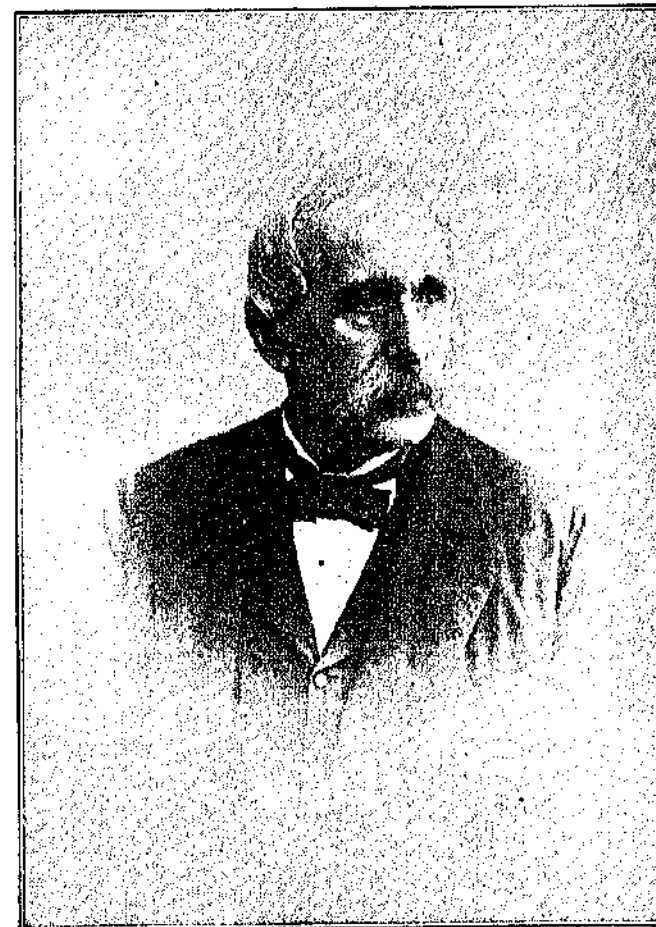
Ἐξαιρετικὴ μορφή διὰ τὸν νεώτερον Ἑλληνισμόν, ἠδύνατο αὐτὴ καὶ μόνη νὰ πληρώσῃ τὸ Νεοελληνικὸν κᾶνθεον. (1) ἔχι διότι ἀπὸ τὴν γενναίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ χεῖρα μεταωχετεύθησαν εἰς τὸ Ἴθνος ἑκατομμύρια. Ἄλλὰ διότι ὑπῆρξεν ἐν ἀπὸ τὰ σπάνια παραδείγματα μεγαλοφυῶς γενναιοδωρίας, σκοπίμου μεγαλοψυχίας, ποιητικῆς οὐνεροπολήσεως, τὴν ὁποῖαν ἠδύνατο καὶ ἐπλήρου διὰ τῶν μέσων του.

Ἦνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν κόσμον ὅταν ὁ ὀρίζων ἰθολοῦτο καὶ ἡ μικρὰ Ἑλλὰς προηλείφετο εἰς τὴν ἐνδοξὸν τιτανομαχίαν καὶ ἦτο μικρὸν παιδίον ἀκόμη ὅταν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν ἡρωϊκὴν Ἰπείρον ἀντήχησεν ἡ βοή τοῦ συναγερμοῦ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Μὲ αὐτὰς τὰς ἡρωϊκὰς παραδόσεις εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. Εἰς τὴν πρώτῃν ἡλικίαν τῶν παιδικῶν ὀνείρων καὶ τῶν πόθων ἐδιδάχθη νὰ οὐνεροπολῇ τὴν πατρίδα μεγάλην καὶ ἐνδοξὸν. Καὶ εἰς τὸ ὄνειρον αὐτὸ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέγα ἀφωσιώθη ὁ Ἰππειώτης καὶ ἡ θεία Ἠρόνοια πληροῦσα τοὺς πόθους του ἠδύνασε νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ὄργανον τῆς μεγάλης καὶ ἐνδοξοῦ ἰδέας.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ὅπου κατῆλθε παρὰ τῶ ἀδελφῶ του, ἐμπορευομένῳ ἐκεῖ, ἔφερε μαζὺ του δύο μεγάλα ἐφόδια· τὴν ἐμπορικὴν του μεγαλοφυΐαν καὶ τὸν πρὸς τὴν πατρίδα διάθερμον ἔρωτα. Μὲ τὰ δύο αὐτὰ προσάντα του ἐβάδιζε τὸν δρόμον ὁ ὁποῖος τὸν ἔφερε πρὸς τὴν εὐτυχίαν,

* ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ *

(Κατὰ τελευταίαν φωτογραφίαν τοῦ Ἑθνικοῦ Εὐεργέτου)

πρὸς τὸν ἀφθαρτον στυλοβάτην ἐπὶ τοῦ ὁποῖου τὸν ἀνύψωσεν ἡ ἔθνικὴ εὐγνωμοσύνη.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ μικρὸς Ἰππειώτης ἐγένετο εἰς τῶν πλουσιωτέρων Ἑλλήνων τῆς χώρας τοῦ Φαραῶ· τὸ ἦμισυ τῶν πόθων του εἶχε πληρωθῆ ἤδη. . . . Καὶ ἤρχιζε πλέον ἢ πραγματοποιήσας τοῦ ἄλλου ἡμίσεως.

Ἡ μικρὰ καὶ πτωχὴ ἀκόμη κοινότης τῆς Ἀλεξανδρείας — ἐν μέλος τοῦ ὅλου Ἑλληνικοῦ σώματος — παρουσιάζετο τὸ πρῶτον πῶς ἐνάσκησιν τῆς εὐεργετικῆς τοῦ δράσεως. Εἰς τὴν χεῖρα τὴν ὁποῖαν ἔτεινε ζητοῦσα ὑποστήριξιν καὶ βοήθειαν ἡ κοινότης, μία ἄλλη σιθιβαρὰ χεῖρ ἐτάθη βόηθοῦσα. Ἡ τοῦ Ἀβέρωφ, Χάρις εἰς τὴν γενναίαν συνδρομὴν του ὁ ναὸς τῆς Ἀλεξανδρείας, ὑποθηκαυμένος εἰς τοὺς Ἑβραίους, ἀνηγέρθη εἰς σεμνὸν καὶ πλούσιον κτίριον, τέλειον σχολεῖον συνεστήθη, τὸ νοσοκομεῖον κατέστη τὸ ὠραιότερον καὶ πληρέστερον τῆς Ἀνατολῆς, ἡ κοινότης ἐτονίσθη καὶ ἐπεμελήθη διὰ τὸ καταστῆ ἐπιζήλον ὑπόδειγμα ἀνθρώπων καὶ εὐημερίας.

Καὶ ὅταν τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου εὐεργέτου ἐπεξέτεινε τοὺς κύλους τῆς δημοτικότητός του, καὶ ὅταν ἡ Ἑλληνικὴ Αἴγυπτος ἐξύμνει τὰς γενναίας δωρεὰς τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῆς, ἐξερράγη ἡ ἐπανάστασις τῆς Κρήτης. Ὁ Ἀβέρωφ δὲν ἐπαρίμενε πρόσκλησιν. Ὁ ἀγὼν τὸν εὐρανὸν ὑπέροχον ἀντιλήπτορα καὶ ὑποστηρικτὴν καὶ τὰ ταμεία του ἐτροφοδότησαν ἐπὶ μῆνας τὴν ἡρωϊκὴν μεγαλόνησον. Ἀλλ' ὁ ἀγὼν ἦτο ἄνισος καὶ ἡ νῆσος ἐπανεπέσεν ἐξηνηλημένη εἰς τὸν ζυγὸν ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξῆται ν' ἀποσπασθῆ.

Τὸ πατριωτικὸν ὄνειρον τοῦ Ἰπειρώτου δὲν εἶχε πληρωθῆ. Ἦθελεν ὅμως νὰ τηρῆ ἀσβεστον καὶ εἰς τῶν ἄλλων τὰς καρδίας τὴν ἱερὰν καὶ πατριωτικὴν φλόγα καὶ ἀκολουθεῖν τὸ παράδειγμα τῶν ἀρχαίων ἀνήγειρε μετ' ὀλίγον πρὸς τοῦ Πανεπιστημίου, δικρικὴ ὑπόμνησιν πρὸς πατριωτικὸν ὄργανον, τὰ ἀγάλματα τῶν δύο πρωτομαρτύρων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασις, τοῦ Ρήγα καὶ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Β'. Καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐφάνη ἀκόμη ἀπαξ πόσιν μεγαλοπρεπῆ ποίησιν ἐνέκλειεν ἡ ψυχὴ τοῦ μεγάλου δωρητοῦ. Ὁ Ἀβέρωφ παρέχων τὴν δαπάνην πρὸς ἀνάγεσιν τῶν ἀνδριάντων αὐτῶν, συνώδευσε τὴν προσφορὰν δι' ἐπιστολῆς τὴν ὁποῖαν δύσκολον θὰ ἦτο νὰ γράψωσιν οἱ ἐξ ἐπαγγελματος ποιηταὶ καὶ αὐτοὶ οἱ ἔθνικοι ἀκόμη.

Καὶ ἐξακολουθεῖν τὸ μέγα καὶ ἐπιβλητικὸν αὐτοῦ πρόγραμμα, ἀπεπεράτωσε μετ' ὀλίγον τὸ Πολυτεχνεῖον τὸ ὁποῖον εἶχον ἀρχίσει δύο πατριῶται τοῦ Ὁ Τσάτσας καὶ Ὁ Στουρνάρας. Εἰς τὴν ἡμιτελῆ σχολὴν προσετίθεντο τμήματα καὶ ἔδραι καὶ Ὁ Ἀβέρωφ λαμβάνων τὴν εἰκόνα τοῦ ἀποπερατωθέντος κτιρίου ἔλεγε:

— Εὐχομαι νὰ ἐξέλθουν ἀπ' αὐτὸ οἱ ἐργάται οἱ φιλόπονοι καὶ τίμιοι, οἱ ὁποῖοι θὰ χρησιμεύσουν ὡς κήρυκες τῆς μεγάλης ἰδέας καὶ καυχῆματὰ τοῦ Ἑθνικοῦ ὀνόματος.

Καὶ ἐξῆλθον πραγματικῶς ἀπὸ τὸ κτίριον τῆς ὁδοῦ Πατησίων οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁποῖους ἐπαρίμενε ὁ μέγας εὐεργέτης. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ τιμῶντες ἐν τῇ ξένῃ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα διὰ τῆς τέχνης τῶν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον μας ὀφείλονται καὶ εἰς τὴν δούλην Ἑλλάδα διασπείρονται καθ' ἑκάστην ἱεραπόστολοι τῆς ἑθνικῆς ἰδέας οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ σχολείου τούτου.

Νωπὴ ἦτο ἀκόμη ἡ ἐντύπωσις ἐκ τῆς μεγάλης ταύτης δωρεᾶς, ὅτε

γεγονὸς ἰδιαίτερας σημασίας ἐώρταζεν ἡ Ἑλλάς. Ὁ Διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου, ὁ φέρων τὸ ἐνδοξὸν ὄνομα τοῦ τελευταίου μας αὐτοκράτορος τοῦ ἡρωϊκῶς πεσόντος εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ Βυζαντίου, ὁ πρῶτος Ἑλλήνων Διάδοχος πρὸς τὸν ὁποῖον μετ' ἐλπίδων ἔβλεπε τὸ Πανελλήνιον, ἐνηλικιωτο καὶ ἡ Ἑλλάς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ὕψου δακρυβροχὰ βλέμματα πρὸς τὸν νεαρὸν βλαστὸν τὸν συγκεφαλαιουόμενον τὰς προσδοκίας καὶ τοὺς ἔθνικοις πόθους. Ὁ Ἀβέρωφ ἠθέλησε ν' ἀποκρυσταλλώσῃ διὰ μεγάλης δωρεᾶς εἰς τὴν μνήμην τῶν συγχρόνων του τὸ μέγα γεγονός καὶ ἐν στιγμῇ ἐμπνεύσεως ἀληθῶς ὑπερτάτης προσέφεραν ἐν ἑκατομύριον δραχμῶν πρὸς ἀνάγεσιν τελείου στρατιωτικοῦ σχολείου, τῆς ὠραίας Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἐν τῶν κοσμημάτων τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ μίαν τῶν ἐλπίδων τοῦ μέλλοντος.

Ἐν τῷ μεταξύ τῶν μεγάλων αὐτῶν δωρεῶν ὁ μαγαλόφρων ἀνὴρ εὐρίσκα καιρὸν πάντοτε νὰ πληρῆ πᾶν παρουσιαζόμενον κενόν. Ἡ ἀνάγκη οὐδέποτε ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα καὶ νὰ τὴν ἀποσύρῃ ἀπρακτος τὸ Μέτασθον, ἡ ἰδιαίτερα πατρὶς του, ἐκαλλύνθη διὰ κτιρίων, ἡ ἐκπαίδευσίς τῆς προήχθη, τὰ κοινωτικά τῆς ἤνθησαν. Ἡ κοινότης Ἀλεξανδρείας ἐπροικοδοτεῖτο διὰ γενναίου ποσοῦ δώδεκα ὑπότροφοι τοῦ ἐσπούδαζον εἰς διαφόρους Εὐρωπαϊκὰς σχολὰς, ὁ κ. Βερναρδάκης ἐνεθαρρύνετο νὰ γράψῃ τὴν μεγάλην του ἱστορίαν τῆς ὁποίας τὴν ἐκδοσὴν ἐξησφάλιζεν ὁ Ἀβέρωφ διὰ παροχῆς 100 χιλ. δρ., τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας ἐσφύζοντο ὑπὸ οικονομικῆς καταστροφῆς καὶ πλῆθος ἀναριθμητὸν ἰνδῶν ἠλόγει τὸ ὄνομα τοῦ σωτῆρος του.

Ἦδη ἐν Ἀθήναις εἶχε παρατηρηθῆ τὸ ἐπιζήμιον τοῦ συναγελασμοῦ τῶν νεαρῶν καταδικῶν μετὰ τῶν πολυπείρων καὶ πεπορωμένων τροφίμων τῶν κατέργων καὶ σκέψις ἐγένετο πῶς ἦτο δυνατόν νὰ χωρισθῶσιν οἱ ἐρηθοὶ κακουργήσαντες ἀπὸ τῆς καταστρεπτικῆς ταύτης συνοικίσεως. Ὁ Ἀβέρωφ προσήλθεν ἀμέσως καὶ δι' ἐπιστολῆς τοῦ πρὸς τὴν Βασιλισσαν Ὀλγαν, ἐπιστολῆς ἀπαπνεύσεως ὅλων τῶν ποιητικῶν μεγαλείων τῆς καρδίας του, ἀνελάμβανεν αὐτὸς τὴν ἀνάγεσιν τοῦ κτιρίου, ἐν τῷ ὁποίῳ πρὸ ὀλίγων νῦν ἐτῶν ἐνεκατεστάθησαν οἱ ἐρηθοὶ, ἀσκούμενοι εἰς τέχνας καὶ προαλειψόμενοι ν' ἀποδοθῶσι μίαν ἡμέραν εἰς τὴν κοινωτικὴν χρέσιμα καὶ εὐεργετικὰ αὐτῆς στοιχεῖα.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον πρὸ πάντων ἐξῆρεν ὄχι πλέον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἀλλ' εἰς τὴν παγκόσμιον συνείδησιν τὸν Ἀβέρωφ ὑπῆρξεν, ἡ ἀνάσκησιν τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου.

Τὸ λευκὸν ὄνειρον τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ἐπεφοίτα πλέον εἰς τὴν διάνοιαν ὅλων καὶ οἱ λάτραι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς εὐκλείας ὄνειροπόλουσαν μίαν ὠραίαν ἡμέραν καθ' ἣν εἰς τὸν στίβον τοῦ ἀρχαίου Σταδίου θὰ κατήρχοντο πάλιν οἱ ἀθληταί, ἵνα ἐπιδείξωσιν ἡρωϊκὰ σώματα καὶ τοὺς μῦς τοὺς προπαρασκευάζοντας τὴν δόξαν. Ὁ Ἀβέρωφ ἐνικολπώθη τὸ μέγα σχέδιον. Ἡ Ἑλλάς ἡ πρώτη τονίσασα τὸν ὕμνον πρὸς τὸ ὑγιές καὶ εὐμελὲς σῶμα, ἡ ἀναθρέψασα τοὺς πρώτους ἀθλητὰς τοὺς παρασκευάσαντας τὸ ἔθνικὸν καὶ ἀφθιτον αὐτῆς μεγαλεῖον, ἔπρεπε ν' ἀποδείξῃ εἰς

τὸν κόσμον ὅτι δὲν ἀπώλασεν ἀνεπιστρεπτὴ τὴν παλαιὰν κληρονομίαν καὶ ὅτι ἠδύνατο ἀκόμη νὰ ἐπιδείξῃ ἄνδρας ἠρωϊκῆς διαπλάσεως, ἀγωνιζομένους πρὸς τὴν ἀθλητικὴν Εὐρώπην.

Καὶ τὸ μέγα, τὸ ποιητικὸν τοῦτο ὄνειρον ἐπέπρωτο νὰ ἐκπληρωθῇ διὰ τοῦ Ἀβέρωφ. Μίαν ὥραίαν ἑαρινὴν πρωίαν ἑκατὸν χιλιάδες θεατῶν ἐώρτασαν τὴν ἐγκαινίαν τοῦ ἀγῶνος εἰς τὸ λευκὸν Στάδιον τὸ ὅποιον ἐδώρει εἰς τὸ ἔθνος ἡ μεγάλη καρδιά τοῦ Ἡπειρώτου. Ἡ φήμη διελάλησε τότε εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς διαρείας καὶ ὁ φιλόπατρις δωρητὴς ὁ συνεχίζων τὴν σειρὰν τῶν ἀρχαίων χορηγῶν, ἠσθάνθη ἀνεργόμενον μέχρις αὐτοῦ τὸ Οὐμίμα, ὅχι πλέον τῆς μικρᾶς καὶ στενῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὀλοκλήρου τῆς πεπολιτισμένης καὶ φιλαρχαίου ἀνθρωπότητος.

Τὸ μέγα καὶ ἔθνικὸν οἰκοδόμημα τοῦ ὁποίου τὴν κατεργασίαν ἀνέλαβεν ὁ Ἀβέρωφ, τὸ οἰκοδόμημα τῶν μεγάλων καὶ σκοπίμων καὶ ποιητικῶν δωρεῶν, ἐπετελέσθη διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ, διαθήκης τῆς ὅποιας αἰ λεπτομέρειαι ἀποδεικνύουσι πόσον ἦτο τὸ πῦρ τὸ ὅποιον ἔτρεφεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ὁ μέγας εὐεργέτης.

Ὁ θάνατός του ὑπῆρξε πλήγμα διὰ τὴν πατρίδα. Ἄνθρωπος ἐξ ἐκείνων πρὸ τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ ὑποχωρῇ εὐσεβῶς ὁ χρόνος, δὲν ἐπρόφρασεν ἴσως νὰ κάμῃ ὅσα ὄνειροπόλοι καὶ ἐσκέπτετο διὰ τὴν πατρίδα του.

Τὸ ὄνομά του ἐχαράχθη εἰς τὴν ψυχὴν ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ χρόνος θὰ παρέλθῃ ἀπρακτος πρὸ τῆς μεγάλης καὶ αἰωνίας αὐτῆς μνήμης.

ΡΧΗΙΟΣ ἐπέροχος τῶν ὑποδοῦλον Γένους ὁ γενναῖος ἑθνάρχης τοῦ δοῦλου Ἑλληνισμοῦ, ἀπατελεῖ καὶ αἰθίς τὸν μέγαν στυλοβάτην τῆς ἱστορίας καὶ τῆς Πατρίδος ἐκεῖ, ἐνθα ἐκ νέου ἐκλήθη, ὡς συμπληρώσῃ τὸ ἔργον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸν εἶχε ἀπομακρύνει ἔμπαθῆς καὶ μαρῶς πόλεμος, ὡς τιμήσῃ τὸν θρόνον, ὃν καὶ ἄλλοτε ἐλάμπρυνε καὶ ἐκράτυνε.

Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία εἶρε τέλος τὴν περιφανῆ αὐτῆς ἀντιπρόσωπον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ, οὗ αἱ νέα καινοτομίαι εἶναι ἐξ ἐκείνων, αἵτινες στερεώνουν διὰ παντὸς μίαν σαλεύουσαν ἰσχὺν, καὶ διασκορπίζουσι νέαν ἀκτινοβολίαν εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως, ἐργασίας θερμῆς, ζωογόνου, καλοῦσης εἰς πρόοδον, ἀθούσης εἰς ἀνακαίνισιν, ἀποκαθαυρούσης

τὸ παρελθόν, ἡμιτοῦσης τὰς βάσεις τοῦ μέλλοντος. . . . Ὁ Ἰωακείμ Γ' δὲν ἐπέδωξε πάντοτε μόνον τὴν ἀνδρωσύνην τοῦ γοήτρου τῶν Πατριάρχων, ἀλλ' ἀέτιοι εἰργάσθη τελεσφόρως εἰς ἅπαντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ

και Ἐθνικά ζητήματα. Οὐδέποτε ἔδειξε φιλοδοξίαν ἄκαιρον και ἀρχορα-
νίαν ἐπιμονήν, ἀλλ' ὡς Οἰκουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

* **ΙΩΑΝΝΙΚΙΜ Γ'** *

* ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ *

(Ἐκλεγείσ τὸ ἱερότατον τὴν 26ην Μαΐου 1901)

προήσπισε κραταιῶς τὰ δικαιώματα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας και ἀντέ-
δρασε ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῶν ἀποπειραθέντων νὰ μειώσασσι τὴν

αίγλην τοῦ θρόνου καὶ νὰ περικόψωσι τὰς προνομίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους. Ἀνὴρ εὐρυτάτης παιδείας καὶ ἀπαραμίλλου φιλοπατρίας, τολμηρὸς εἰς τὰς συλλήψεις αὐτοῦ ἕσση καὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις του, μὲ νοῦν πολιτικώτατον καὶ παραδειγματικὴν ἱκανότητα, ἐγκλείει εἰς τὴν μεγάλην ψυχὴν του ὅλον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸν πόθον πρὸς ἀληθῆ δόξαν, τὴν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐνέργειαν, τὴν δύνάμιν τῆς πρωτοβουλίας, τῆς ἀποκαλυπτοῦσης εἰς ἡμᾶς τὸν ἔξοχον ἱεράρχην ἐν τῇ περιορίῃ αὐτοῦ, τὸν Ἑλληνα ἐν τῇ ὀρειοτέρᾳ ἐκφάνσει τοῦ ἐνθέου καὶ ἀδόλου πατριωτισμοῦ του.

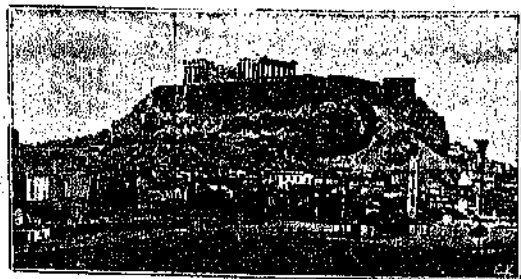
Ἀληθῶς ἡ βιογραφία τοῦ ἐπιφανέστερου ἀγωνιστοῦ τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας Ἰωακείμ Γ', εἶναι ἔργον ἐμβριθοῦς ἱστορικῆς μελέτης. Ἐξοχος καὶ ἠθικὴ καὶ κατὰ πνευματικὴν ἔννοιαν δ' ἐκλεκτὸς οὗτος τοῦ Πανελληνίου πρωτοιεράρχης καὶ ἄξιος ἡγεμὼν τῆς Ἐκκλησίας, ἡγεμὼν λόγῳ καὶ νοῦ καὶ καρδίας, καὶ ἡθους καὶ ἀρετῶν καὶ μορφώσεως, ἐν τῇ κλιθεῖ δράσει ζωῆ αὐτοῦ, οὐδεμίαν περιλαμβάνει χρῆσιν ἐπιεικοῦς κρίσεως, ἐνῶ περὶ τὸ ἥνωμά του συγκεντροῦ σήμερον τὰς γλυκύτερας ἐλπίδας καὶ τὰς ἰθνηκωτέρας προσδοκίας.

Καὶ οὕτω δ' ὁ θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπανέκτησε τὸν δέξοντα καὶ δεξιὸν πρόμαχον καὶ προασπιστὴν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, τὸν ἀπὸ φύσεως καὶ χαρακτῆρος προωρισμένον, ἵνα καὶ πάλιν κλειδοῦ τὸ μέγα ἀξίωμα διὰ τοῦ ὁποῦ, ἐκ νέου, μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν τὸν περιέβαλλεν ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία. Ἡ ἔθνη συνείδησις τοῦ ἐλευθέρου καὶ τοῦ ἠποδούλου Ἑλληνισμοῦ καὶ αἰθῆς εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὸν Ἰωακείμ Γ', τὸ γόητρον τοῦ ὀνόματος τοῦ ὁποῦ, ἡ φήμη ἢ δικαία, τὸ παρελθόν, ὅπερ φωτίζει ἢ δόξα τῆς ἀποσιώσεως εἰς τὴν Ὀμηρικὴν καὶ τὴν Πατρὶδα, προσδίδει ἐξαιρετικὴν λαμπηρότητα καὶ ἔξαρσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ἧς εἶναι νῦν ἡ μεγαλοφρονεσιτέρα καὶ περιδίοξος κορυφή, ἡ φέρουσα τοσοῦτον ἐπαξίως τὸ σκήπτρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Καὶ αἱ πρῶται ἐκδηλώσεις τῆς ἐνεργείας τοῦ περιβλέπτοντος τοῦτου ἱεροφάντου τῆς βίης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀριδίλως καταδηλοῦσιν, ὅπως αἰσθάνεται τὴν μεγάλην Ἑθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, δ' ἐκ δευτέρου κληθεὶς εἰς τὸν ἐνδοξόν θρόνον τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων, ὃν ἀνόμησαν τόσαι ἱστορικαὶ καὶ πραγματικαὶ παραδόσεις.

(1902)

I. ΑΡΣΕΝΗΣ

* ΔΑΜΙΑΝΟΣ Α' *

* ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ *

ΤΑΣ ΤΥΧΑΣ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας εὐκλεῖς ἰθύνων καὶ τὴν εὐμερῆσαν Αὐτῆς ἀνεκδότως ἐπιδιώκων, Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανὸς ὁ Α' εἰγενήθη ἐν Μαραθοκάμπῳ τῆς Σάμου τὸ 1848 ἐξ εὐσεβεστάτων γονέων, πατρὸς μὲν Κωνσταντίνου, μητρὸς δ' Ἐλισάβετ. Τῆς ἐγκυκλίου Αὐτοῦ σπουδᾶς διανύσας ἐν τῷ Πυθαγορείῳ Γυμνασίῳ καὶ λίαν προῶρως δοκιμάσας λύπας καὶ πικρίας διὰ τὴν στέρησιν τῶν φιλάτων Αὐτοῦ, εὐσεβῶς δ' ὦν ἀνατεθραμμένος κατέφυγεν εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου, καὶ ἐν τῇ οὐρανίᾳ προσευχῇ ἐπέζητησε καὶ εὖρε παραμυθίαν τῶν θλίψεων καὶ γαλήνην

τῆς ψυχῆς Αὐτοῦ. Καὶ οὕτως κατὰ τὸ 1872 κατετάσσετο ἐν τῇ χορείᾳ τῆς γεραρᾶς Ἀδελφότητος τοῦ Παναγίου Ἱεροῦ, ἔνθα ἐφ' ἱκανὸν ἐν διαφόροις ὑπηρεσίαις τοῦ Πανσέπτου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ὑπηρετήσεν τὴν ἀφιλοκέρδειαν δὲ καὶ ἀκτημοσύνην, τὸ σεμνὸν τοῦ βίου, τὴν χρηστότητα τῆς ἀναστροφῆς καὶ τὴν ἀλλήν Αὐτοῦ νοημοσύνην καὶ ἱκανότητα διαγωνόντες καὶ ἐκτιμήσαντες δεόντως οἱ ἀρμόδιοι, προήγαγον εἰς τὸ τῆς ἱεροσύνης ἀξίωμα καὶ πρὸς διακονίαν εἰς τὸ ἐν Ταῦρανίῳ Ἁγιοταφικὸν Μετόχιον ἐξέπεμψαν, ἔνθα ἀρκετὰ ἐγγρατῆς καὶ τῆς Ῥωσικῆς γλώσσης ἐγένετο ὁποῦθεν ματακαλεσάμενος Αὐτὸν ὁ τότε Ἱεροσολύμων μακαριστὸς Ἰερόθεος ἐνεπιστεύθη Αὐτῷ τὴν ἐν Καυκάσῳ ἐξαρχείαν τοῦ Παναγίου Ἱεροῦ. Ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας δὲ τοῦ Μακαριώτατου Πατριάρχου Νικοδήμου, παρ' οὗ μεγάλως ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο, μετακληθεὶς διωρίσθη ὡς ἐπίτροπος Αὐτοῦ καὶ ἔξαρχος ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ Παναγίου Ἱεροῦ καὶ ἐν τῇ νῆα ταύτῃ καὶ ὑψηλὴ διακονία τὰ μάλιστα διεκρίνετο, εὐδοκίμωτατα ἐπιτελῶν τ' ἀνατεθειμένα Αὐτῷ καθήκοντα ὁποῦτε, χολωθέντος τοῦ Πατριάρχου Νικοδήμου ἕνεκα τοῦ σθένους καὶ τῆς παρρησίας, ἣν εἶχεν ὅπως οὐκ ὀκνῶς παραστήσῃ Αὐτῷ τὸ ἀδικον καὶ ἐπιβλαβὲς τῆς ἀπελάσεως ἐκ τῆς χορείας τῆς ἱερᾶς Ἀδελφότητος τοσοῦτων δοκιμῶν καὶ ἐν τοῖς μάλιστα ἐγκρίτων ἀδελφῶν, ἀπήλλαξεν Αὐτὸν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει διακονίας. Ἀλλὰ μετὰ χρόνον ἕνα, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν δηλονότι τοῦ Νικοδήμου καὶ τὴν ἐκλογὴν ὡς Πατριάρχου Ἱεροσολύμων τοῦ ἀειμνήστου καὶ πεπνυμένου ἐκείνου Πατριάρχου Γερασίμου τοῦ Α', ὁ ἀρχιμανδρίτης

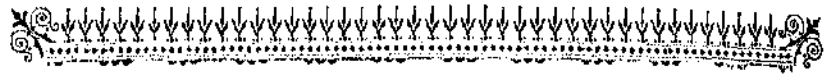
Δαμιανός, τῆς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως ἀπολαύων τοῦ νέου Πατριάρχου, ἐκλήθη καὶ αὐθις καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῶν πραγμάτων

+ Ο' Πατριάρχης Ἐκκλησίας τῆς Σιωνίτιδος

τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν δὲ ὡς Πατριάρχου Ἀντιοχείας τοῦ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ ἐν Βηθλεὲμ Προσκυνήματος ἔχοντος

Θαβωρίου Σπυριδωνος, ἐζητήθη τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἠδύνατο καλλιτερον νὰ ἐμπιστευθῆ ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἱεράς Συνόδου τὴν ἐπιστασίαν τηλικούτου ἱεροῦ Προσκυνήματος. Καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἡ ὀλόθυμος γνώμη τῆς ἱεράς Συνόδου ὑπεδείκνυε τὸν ἀρχιμανδρίτην Δαμιανόν. Ἐν τῇ διακονίᾳ δὲ ταύτῃ, οὐ μόνον τὰ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἐν ἐκρύθμῳ καταπτάσει καὶ ἐκκρεμότητι ὑφιστάμενα ζητήματα τοῦ ὑψίστου προσκυνήματος διὰ τῆς χαρακτηρίζουσας αὐτὸν περιποίησιν καὶ διχλακτικότητος ἐξωμάλυνεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν διαφορομένων ἔθνων κατέκτησε. Τὰς σπανίας αὐτοῦ ταύτας ἀρετὰς καὶ τὸν ἐνθὺον πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ζῆλον αὐτοῦ ἀμείψων ὁ σοφὸς καὶ τῶν καλῶν ἔργων ἱερατῆς Πρωτοεραρχίας τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας Γερασίμος ὁ Δος προήγαγε τὸν ἀρχιμανδρίτην Δαμιανόν εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Φιλαδελφείας διατηρήσας αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ αὐθις διακονίᾳ. Καὶ ὁ ὑπ' αὐτοῦ δὲ ποιμαινόμενος λαός, διὰ τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτήρος, τὴν ἀπόλυτον ἀφιλοκέρδειαν καὶ ἀκτημοσύνην, τὸ φιλόνηρον αὐτοῦ ἐνδιαφέρον πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ πάσχοντας, δι' ἱεράς περιέβαλεν αὐτὸν νίκης στοργῆς καὶ ἀπείρου σεβασμοῦ καὶ μονοῦ ἱλάτρευεν αὐτόν. Ἐπὶ δὲ τῇ στέφει τοῦ Τσάρου Νικολάου τοῦ Βου καὶ πάλιν ὑπὸ πάντων ἐνεκρίθη ὁ Φιλαδελφείας Δαμιανὸς καὶ ἀπεστάλη εἰς Μόσχαν ὅπως, μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου καὶ Γενικοῦ Πληρεξουσιοῦ ἐξάρχου ἐν Ῥωσίᾳ τοῦ Παναγίου Τάφου πανοσιολογιωτάτου κ. Ἀρσενίου νῦν δὲ σεβασμιωτάτου ἀγίου Νεαπόλεως καὶ ἐπιτρόπου ἐν Κωνσταντινουπόλει, γνώσῃ τοῦ προσώπων τε καὶ πραγμάτων τῆς χώρας ἐκείνης, μεγίστης δ' ἐκτιμήσεως καὶ βαθείας ὑπολήψεως ἀπολαύοντος παρὰ τοῖς ἀρχούσι καὶ μεγιστάσι τῆς Αὐτοκρατορίας τῶν Τσάρων, ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν γερασμιωτάτην Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν ἐπισπασάμενοι δὲ τὴν ἐκτίμησιν τῶν κρατούντων πολλῶν καὶ μεγάλων ἠξιώθησαν τιμῶν. Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν ἐκ Ῥωσίας ἐπάνοδον τοῦ Φιλαδελφείας Δαμιανοῦ, τοῦ ἀειμνήστου ἐν Πατριαρχίᾳ Γερασίμου ἐκδημήσαντος πρὸς Κύριον καὶ χηρεύσαντος οὕτω τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, ἐκλήθη οὗτος ὡς Τοποτηρητής, καὶ μετὰ ἐξάμηνον ἐκλογικὴν πάλιν ἀνεδείχθη Πατριάρχης τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας κατὰ τὸ 1897, Ἰουλίου 10ῦ, ἣτις καὶ ἐπέτειος τῶν γενεθλίων αὐτοῦ ἐστὶ. Ἄμα δὲ τῇ εἰς τὸν ἐνδοξὸν τοῦ Ἀδελφοθέου θρόνον ἀναρρήσει αὐτοῦ, διὰ τῆς χαρακτηρίζουσας αὐτὸν ἀμεροληψίας ἐν πᾶσι, καὶ τῶν ἐπιδειχθεισῶν πρὸς πάντας φιλοστόργων καὶ πατρικῶν αὐτοῦ διαθέσεων, τὴν εἰρήνην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς ἐχαρίσατο. Ἐρευνητῆς δὲ τοῦ παρελθόντος καὶ προνοητῆς τοῦ μέλλοντος τυγχάνων, ἀπὸ τῆς θεῆς εὐδοκίᾳ ἀναλήψεως τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ Πατριαρχικῶν καθηκόντων διείδε καὶ κατενόησεν ὅτι δύο εἰσι τὰ κυρίως αἰτία τῆς ὅλης οικονομικῆς κρίσεως καὶ τῆς ἄλλης πολυμόρφου καχεξίας τοῦ ἱεροῦ κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου πρῶτον μὲν ἡ πολὺς καὶ δυσανάλογος ὄγκος τῶν δανείων, ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν κατεχόντων τὸ ἱερόν κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ διὰ τῶν ὑπερόγκων τόκων ἐξαντλούντων πᾶσαν αὐτοῦ ζωτικὴν ἐκμάδα· δευτέρον

δὲ τὸ ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἐν τῇ Ἀδελφότητι τοῦ Ἁγίου Ἰάφου παρεισφύσαν καὶ κρατήσαν πλημμελὲς σύστημα τῆς ἀποκεντρώσεως, τοῦ καταμερισμοῦ δηλονότι τῶν διαφόρων προεκκλησιαστικῶν προσόδων καὶ διὰ τῶν τοῦ πανσέπτου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, καὶ ἡ ὅλως ἀνεξέλεγκτος αὐτῶν διαχείρησις. Οὕτω δὲ ὁ Πατριάρχης Δαμιανὸς, ὡς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἰατρός σαφῶς τὴν διάγνωσιν ποιησάμενος, καὶ τοὺς ἐπισειομένους ἕνεκα τῶν εἰρημῶν αἰτιῶν σοβαροῦς καὶ μεγάλους κινδύνους κατὰ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἡ ἀποσοβήσῃ θέλων, βουλὴν ἐβουλεύσατο μεγαλόφρονα. Καὶ πρῶτον διὰ διαγγέλματος Αὐτοῦ πρὸς τὴν ἱερὰν Σύνοδον ἀνατομικῶς, οὕτως εἰπεῖν, καταδείξας τὰ τε γενικά, μερικά, ἐξωτερικά τε καὶ ἐσωτερικά αἰτία τῆς ἐπισηχάτων μάλιστα ἐπιδεινωθείσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων τῆς κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ἰάφου, θερμῶς ἐπεκαλέσατο τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς συνδρομὴν πρὸς κατάργησιν τοῦ πλημμελοῦς συστήματος, τοῦ ἀσφαλῶς εἰς καταστροφὴν ἄγοντος, καὶ τὴν ἐξέυρεσιν νέου ὑγιεστεροῦ συστήματος ἐπὶ ἀσφαλιστάτων τελεμελιωμένου βάσεων, πρὸς ἀπαλλαγὴν μὲν τῶν ὑφισταμένων κακῶν, ἐξασφάλισιν δὲ μελλούσης εὐημερίας. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ προσπάθειαι αὐταὶ αἱ εἰλικρινεῖς τοῦ μεγαλοπράγμονος τούτου Πρωθιερέρχου, αἱ παρακλήσεις, αἱ ἐνθέρμοι Αὐτοῦ προτροπτικοὶ λόγοι, αἱ παρακλήσεις αἱ πατρικαί, ἡ διὰ ζωνῶν χρωμάτων ἐξεικόνισις τοῦ ἀναμένουτος τὴν ἀδελφότητα ζοφεροῦ μέλλοντος καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως τῆς ἀδελφότητος, ἂν παρωρᾶτο ἢ προτεινομένη ὑπ' Αὐτοῦ καὶ ἐπείγουσα ἦσαν καὶ ἐπιβεβλημένη ὑπὸ τῶν πραγμάτων διόρθωσις, ταῦτα πάντα προσέκοπτον πρὸ δυσχερειῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἐξωθεν τε καὶ ἐσωθεν προβαλλομένων. Οὐχ ἦττον ὁμοῦ καὶ μεθ' ὅλας τὰς προσισταμένας ταύτας δυσχερείας καὶ τὰ χαλεπώτερα τῶν ἀντικειμένων βουλεύματα οὐκ ἀπεθάρρυνθη καὶ τῆς ἐλπίδος καὶ τοῦ γλυκεροῦ Αὐτοῦ ὄνειρου τῆς παλιγγενεσίας τῆς ἱερᾶς Ἀδελφότητος τοῦ Παναγίου Ἰάφου, οὐδ' ὅπως οὐν ἀφέστηκε ἀλλ' ὑπὸ τῆς μεγαλόφρονος ἰδέας καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν αὐταπαρνήσεως διαπνεόμενος, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀειμνήστων μεγάλων Αὐτοῦ προκατόχων, ἐν ὥρᾳ γεμῶνος, διαπόντιον πελαγοδρομίαν ἀνέλαβε καὶ κατήχη ἐπὶ Βασιλεύουσαν, ἐπικαλεσόμενος τὴν συναγωγὴν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῶν λογάδων τοῦ εὐλογημένου ἡμῶν ἔθνους καὶ τὴν κραταιὰν ὑποστήριξιν τῆς Σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ ἱεροῦ Αὐτοῦ σκοποῦ καὶ πόθου, ἦτοι τὴν διὰ τῆς ἐν γένει ἀνορθώσεως τῆς Ἀδελφότητος ἐξασφάλισιν αὐτῆς μέλλοντος σταθεροῦ, ἵνα δύνηται αὕτη ἀπεριπέσασθαι ἢ ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῶν πολιορκούντων Αὐτὴν μυρίων ἀναγκῶν καὶ ἰσχυρῶν ἐν κοσμικῶ πλούτῳ καὶ πολιτικῇ δυνάμει παλεμίων. Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἀγίας Γῆς προαιώνια ἱστορικά καὶ ἠθικά δίκαια τοῦ εὐλογημένου ἡμῶν Γένους παραμείνωσιν ἀδιάσειστα καὶ ἀλώβητα εἰς αἰῶνας.

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ τὸν θρόνον τοῦ Ἀδελφοῦ περιχοσμῶν μεγαλόφρον. Πατριάρχης Δαμιανὸς ὁ Α΄ος.

(1902)

Α. Γ.

